Bütün
ülkelerin
proleterleri
birleşiniz!

yeni yol

TİP ve TKP Merkez Komiteleri tarafından yayınlanmaktadır 15 Haziran 1988, sayı 16

KUTLU-SARGIN DAVASI DURUŞMA SALONUNA SIĞMADI

İLK DURUŞMA MİTİNG ALANINA DÖNÜŞTÜ

Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin kuruluş çalışmalarını legal olarak başlatmak amacıyla Türkiye'ye dönen, gördükleri ağır işkenceden sonra 7 aydır tutuklu bulunan iki komünist lider Nihat Sargın ve Haydar Kutlu hakkında açılan dava ile ilgili ilk duruşma, 8 Haziran günü olağanüstü koşullarda yapıldı. Çağdışı bir iddianameyle yüzyıllara varan ceza istemiyle yargılanmak istenen iki komünist liderin Türkiye ve dünyadan yüzlerce dostunun mahkeme kapısına dayandığı 8 Haziran günü, Ankara DGM'nin önü bir miting alanına dönüştü. 8 Haziran günü yaşanan gelişmeler, bir yandan Türkiye'de demokrasi olmadığı gerçeğini çarpıcı bir şekilde ortaya sererken diğer yandan da tüm baskılara karşın sindirilemeyen demokratik direniş ruhunu ve dayanışmanın gücünü vurguluyordu.

Çelik yelekli keskin nişancıların kuşatması altında

Sargın ve Kutlu yoldaşlar, çelik yelekli, kurşun geçirmez kalkanlı polislerin sokak aralarına, binaların çatı ve balkonlarına yerleştirildiği durumda elleri kelepçeli olarak mahkemeye getirildiler. Yaratılan terör ortamına karşın duruşmayı izlemek ve iki komünist liderle dayanışmasını dile getirmek için mahkeme önüne gelmiş yüzlerce kişi, yüzlerce avukat ve gazeteci ile Avrupa ülkelerinden gelen parlamenter, hukukçu ve politikacıların dayanışma dolu coşkulu desteklerine, mahkeme salonuna girerken Haydar Kutlu şöyle yanıt veriyordu: "Yaşasın demokrasi".

Duruşma salonunun önü miting alanı gibiydi. Bini aşkın kişi mahkemeyi izlemek için gelmiş, ancak 80 kişilik salona

Devamı 10. sayfada

Çağ Dışı Zihniyet Açığa Çıkmıştır

TBKP liderleri Nihat Sargın ve Haydar Kutlu'nun 7 aylık tutukluluktan sonra Ankara DGM'de başlayan ilk duruşmaları Türkiye ve dünyada büyük bir ilgi uyandırmış bulunuyor.

Kamuoyunun geniş ilgisini toplayan bu davada yargılanan Sargın ve Kutlu, "Biz TBKP'yi yasal olarak kurarak ükenin demokratikleşmesine komünistlerin katkısını sağlamak amacındayız" dediler, ülkeye döndüklerinde de insanlık ve hukuk dışı uygulamalarla karşılaştılar. Komünistleri politik yaşamının dışında tutmak isteyen, demokrasiyi içlerine sindiremeyen çağdışı zihniyetin savunucuları, komünistlerin ülke politik yaşamında özgürce yer alma yönündeki bu istemini demokrasi ve özgürlük fikirlerine karşı savaş açarak yanıt verdiler.

Sözkonusu olan, komünistlerin politik yaşamda özgürce yer almaları istemine, baskı ve şiddet yoluyla karşı çıkılmasıdır. Komü-

Devamı 11. sayfada

TİP -TKP ile TSİP arasndaki birlik görüşmeleri üzerine

Ortak Açıklama

TİP-TKP ile TSİP tarafından 7 Mayıs 1988 tarihinde yapılan ortak açıklamada öngörüldüğü gibi taraflar 13,14 ve 15 Haziran 1988 günleri birlik görüşmelerini sürdürmüşlerdir. Birleşme sürecinin geri döndürülemez bir noktada olduğunu saptayan partilerimiz bu süreci hızlandırmak ve sonuca vardırmaktaki kararlılıklarını ortaya koymuşlardır. Taraflar birliğin programatik ve örgütsel biçimlenişi üzerine başatılacak çalışmayı plana bağlamışlardır.

Partilerimiz işçi sınıfının tarihsel misyonuna bağlı olarak birleşik partinin işlevsel ve etkin olabilmesinin, onun günümüz koşullarına yanıt veren çağdaş, demokratik ve kitlesel bir parti niteliği kazanması ile ilişkili olduğu işçi sınıfı siyasetinin özgür, yasal çalışma yürütebilmesinin bu bakımdan özel bir önem kazandığı saptamasında birleşmektedir.

Görüşmelerde ele alınan diğer bir önemli konu olan yasallaşma ve yasal parti sorununda partilerimiz her iki amaç için çalışmanın birbiriyle çelişmeyen ve birbirini tamamlayan bir tarzda, en geniş Marksist çevreler tarafından yürütülmesini destekleyeceklerini açıklamışlardır.

Partilerimiz güncel konularda ortak politikalar geliştirmeye, var olan politikalarını uyumlaştırmaya ve somut işbirliğini başlatmaya yönelik adımlar atmayı kararlaştırmışlardır.

16 Haziran 1988

"Nükleer silahsızlanma çağı başlamış bulunmaktadır"

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov ile Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Ronald Reagan arasında Moskova'da yapılan zir ve sona ermiş bulunuyor. Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Komünist Partisi Merkez Komiteleri Moskova zirvesinin sonuçlarını olumlu bulmakta ve desteklemektedirler. Gorbaçov-Reagan zirvesinde varılan anlaşmalar ve gelecek görüşmeler için beliren perspektifler, dünya barışına yönelik tehlikeleri uzaklaştırmakta, barışı güçlendirmektedir.

Avrupa'daki Sovyet ve Amerikan kısa ve orta menzilli nükleer füzelerinin kaldırılmasına ilişkin anlaşmanın onay belgelerinin değiş tokuşu ile tarihsel bir anlaşma yürürlüğe girmiş, nükleer silahsızlanma çağı başlamış bulunmak-

Devamı 11. sayfada

"Dava Türkiye ve Dünya Demokratlarına Yöneliktir"

Batı Avrupa'da dayanışma eylemleri

İSVEÇ:İsveç Ulusal Parlamentosunda 19 Parlamenter, Avrupa Konseyi üyesi 96 parlamenterin imzaladığı çağrıyı dayanışma amacıyla imzaladı." İsveç Pen Klubü Başkanı Folke İsaksson, Özal'a bir mektup göndererek Sargın ve Kutlu'nun serbest bırakılmasını istedi. Mektupta, "mahkeme özgürlük ve demokratik hakları anlam bulduğu politik inanç ve düşünce doğrultusunda özgürce örgütlenme haklarına ilkesel olarak ters düşmektedir. Bu nedenle N.Sargın ve H.Kutlu'ya karşı açılan bu dava duruşmasında demokrasi de yargılanacaktır." deniliyor.

İsveç İşçi Partisi-Komünistler (APK) Çalışma Komisyonu ve parti başkanı Rolf Hagel'de Özal'a gönderdiği bir mektupta, Türkiye,komünist partisinin yasaklandığı ve medeniyet, demokrasi, insan hakları ve özgürlüğün çiğnendiği Avrupada tek ülke olduğu belirtilerek, bütün demokrasi güçlerini dikkatlerini duruşmaya yöneltmeye ve Türkiyeli yurtseverlerin zorlu mücadelesiyle dayanışmaya çağrılıyor.

DANİMARKA: Danimarka'da hükümet ortaklarından Radikal ve Radikal Sol Parti ile Sosyal Demokrat ve Sosyalist Halk Partisi adına imzalanan bir mektup T.Büyükelçiliğine verildi. Mektupta hiç kimsenin inançlarından dolayı mahkum edilemez, işkenceye tabi tutulamaz denilerek Kutlu ve Sargın'ın derhal serbest bırakılması istendi.

Öte yandan 7,8 ve 9 Haziran günleri Kopenhag merkezinde açılan bilgilendirme masasını Danimarka K.P.başkanı Ole Shon ve Politbüro üyesi Ib Mörlund ziyaret etti. ayrıca Ole Shon, Özal'a gönderdiği bir mektupla DGM'de sürdürülen davanın derhal durdurulmasını ve genel sekreterlerin serbest bırakılmasını istedi.

FEDERAL ALMANYA: Federal Almanya Dışişleri Dairesi, Ankara'daki büyükelçiliğine gönderdi kleri bir talimatla TİP ve TKP Genel Sekreterlerinin yargılanmasının sonuna kadar izlenmesini istedi. Federal Dışişleri bakanlarından Dr., Bom davaya büyük önem verdiklerini söyledi ve davanın sonuna kadar izlenmesi için Ankara'daki büyükelçiliğin başvurusu üzerine Türk hükümetinin izin verdiğini belirtti. Dr. Born, A.T. üyesi 12 ülkenin büyükelçilerinden aynı talimatı aldığını belirtti.

F.Almanya'nın birçok kentinde gösteriler düzenlendi. Şehir merkezlerinde uyarı nöbetleri tutuldu, basın toplantıları yapıldı. T.Büyükelçilikleri ve Konsolosluklara protesto mektupları verildi. Alman Komünist Partisi, Yeşiller, Sosyal Demokrat Partisi parlamenterleri, Anti-faşistler Birliği ve F.D.P'nin sözcüleri, bilim adamı, aydın, dinadamı, ve gazetecilerin de bulunduğu destekçilerle birlikte yapılan eylemlerde Alman kamuoyu ve Türkiyeliler konuyla ilgili bilgilendirildiler.

İSVİÇRE: Bern'de T.Büyükelçiliği önünde düzenlenen protesto gösterisinde konuşma yapan İsviçre Emek Partisi (PDA) Genel Sekreteri Türkiye'de anti-demokratik uygulamaları protesto etti ve Kutlu-Sargın ve tüm politik tutukluların serbest bırakılmasını istedi. Ayrıca Kutlu-Sargın ve politik tutuklulara özgürlük isteyen 3000 imza İsviçre Emek Partisi Genel Sekreteri ve milletvekili Spielmann ve iki sosyalist parti milletvekilince parlamentoya verildi.

FRANSA:Lyon:.FKP Rhon Federasyonunun çağrısı üzerine Rhon valiliği önünde düzenlenen genel sekreterlerle dayanışma mitinginde söz alan konuşmacılar Türkiye'de insan hak ve özgürlüklerine getirilen kısıtlamaları belirttiler. Ayrıca, aralarında CGT'den de bir kişinin bulunduğu delegasyon Rhon Alpes valiliği ile yaptığı görüşmede genel sekreterlerin serbest bırakılması için Fransa hükümetinin girişimde bulunmasını istedi.**Strasbourg:**Türkiye Konsolosluğu'nun önüne kadar yürüyüş düzenleyen 150 kişilik bir grubun konsolosla görüşme istemleri reddedildi.**Paris:**Türkiye büyükelçiliğinin önünde toplanan ressamlar, Türkiye'de demokrasi ve insan hakları konulu resimler yaptılar. Daha sonra aralarında Uluslararası hakimler sendikası, Avukatlar Sendikası, Barolar ve çeşitli demokratik kuruluşların bulunduğu 17 örgüt Türkiye Büyükelçiliği'ne kadar bir yürüyüş yaptılar. Ağırlıkla Fransızların katıldığı bürüyüşte FKP Politik Büro üyesi Jack Denis ve Dış ilişkiler sorumlusu, Polit Büro üyesi Maksim Gramez de bulunuyordu. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Helsinki Sonuç Belgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Fransız İnsan Hakları Bildirgesini içeren bir mektubu elçiliğe verdiler. Görevli mektubu yırtarak attı.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi

"Sovyet halkı yanınızdadır"

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Kutlu ve Sargın'a bir telgraf göndererek Sovyet halkının Kutlu ve Sargın'ın yanında olduğunu belirtti. Mesajda şöyle denilmekte

Değerli Haydar Kutlu ve Nihat Sargın yoldaşlar,

Komünist faaliyette bulunmak suçlamasıyla, hakkınızda açılan davanın başlaması nedeniyle, en içten kardeşçe dayanışmamızı yolluyoruz.

Sizin fedakarca uğrunda mücadele ettiğiniz özgürlük, demokrasi ve halkın mutluluğu ideallerinin demirparmaklıklar arkasına atılamayacağından eminiz. Sovyet insanlarının sempatisi sizinledir. Emekçilerin çıkarları için, barış ve demokrasi için mücadele, sizlere sağlık, cesaret ve başarılar dileriz.

SBKP MK 8 Haziran 1988

Almanya Sosyalist Birlik Partisi

Bu davayla insan hakları ihlal ediliyor.

ASBP MK. yayınladığı açıklamayla Kutlu ve Sargın'ın derhal serbest bırakılmasını istedi. Açıklamada özetle şöyle deniyor.

"20. yüzyılın bir Avrupa ülkesinde Helsinki Nihai Senedi'nin ve Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmesi'nin bu düzeyde kabaca ihlal edilmesi bizi kaygılandırıyor. Bizimde saflarına katıldığımız Kutlu ve Sargın'la uluslararası çapta gelişen dayanışma hareketi, dünya kamuoyunun günümüzdeki bu çağdışılığa karşı protestolarının işaretidir. Demokrasi ve insan haklarının en temel ilkeleriyle çelişen, planlanan davanın durdurulmasını talep ediyoruz. ASBP MK Kutlu ve Sargın yoldaşlar ile onların mücadele arkadaşlarına kardeşçe dayanışma selamlarını iletiyor.

Bulgar Komünist Partisi'nin Mesajı

"Davaya derhal son verilmelidir"

Değerli Kutlu ve Sargın yoldaşlar,

Bulgar komünistleri ve tüm Bulgar halkı, size karşı düzenlenmiş olan düzmece davayı yermektedir. Sizi sadece politik görüşlerinizden ötürü, komünist fikirleri savunduğunuz için, Türkiye'nin toplumsal yaşamının demokratikleşmesine yardımcı olmak istediğiniz için yargılıyorlar.

Bu açıktan açığa çağdışı bir girişimdir. Türkiye katıldığı Helsinki Sonuç Belgesi'ni, Uluslararası İnsan Hakları Antlaşmasını kabaca çiğnemektir.

Sizin destekleme yönünde yürütülen uluslararası kampanya ile tam bir dayanışma içinde bulunduğumuzu belirtirken, davaya derhal son verilmesini ve serbest bırakılmanızı istiyoruz."

Bulgar Komünist Partisi MK

Yunanistan Komünist Partisi

"TBKP ve tüm partilere özgür çalışma hakkı"

YKP MK Özal'a gönderdiği her mektupla Haydar Kutlu, Nihat Sargın ve tüm politik tutukluların yargılanmalarının durdurulmasını ve serbest bırakılmalarını, TBKP ve tüm parti ve örgütlerin özgür çalışma hakkının tanınmasını istedi. Bunun, iki halkın dostluğunun ve ülkelerin iyi komşuluk ve işbirliğinin çıkarına olacağını belirtti.

18 Örgütün Ortak Çağrısı

Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu, Fransa İnsan Hakları Örgütü, Fransa yargıçlar sendikası, Fransa Avukatlar Sendikası, Fransa Demokrat Hukukçular örgütü, Uluslararası Demokrat Hukukçular Örgütü, Demokrasi ve Özgürlükler İçin Avrupa yargıçlar Örgütü, Avrupa Demokrat Avukatlar Örgütü, Afrika İnsan ve Haklar hakları Örgütü, Fransa Türkiye Derneği, Genel İş Konfederasyonu, Ulusal Eğitim Federasyonu, Fransız Komünist Partisi, Birleşik Sosyalist Parti, Radikal Sol Parti, Cimade Yardım Kurumu, Türkiye'nin Demokratikleşmesine Katkı Komitesi, Özgürlük Ve Kalkınma Komitesi 1 Haziran Günü bir çağrı yayınladılar. Çağrıda, "İnsan hak ve özgürlüklerine saygıyla bağlı biz aşağıda imzaları bulunan örgütler, Türkiye'nin düşünce, söz ve örgütlene gibi temel özgürlüklere gerçekten kavuşarak, Avrupa demokrasileri içinde yerinei almasını diliyor Sayın Haydar Kutlu ve Dr. Nihat Sagın'ın derhal serbest bırakılarak siyasi faaliyetlerini tamamen özgür ve yasal olarak yürütebilmelerine olanak verilmesini istiyoruz, deniliyor.

AVUSTRALYA:

Sidney'de Nükleer Silahsızlanma Partisi Uluslararası Sendikalar Birlik Komitesi, Sosyalist Parti ve Demokratik Kürt Derneği temsilcilerininde konuştuğu bir dayanışma gecesi yapıldı.

Federal milletvekilleri Peter Boldvin, Bruce Cheles, senatör Robert Wood, NSW Eyalet milletvekili Zarry Fergusaou, senatör Peter Baume, İşçi Partisi, Liberal Parti ve Nükleer Silahsızlanma Partisi adına Kutlu ve Sargın'la dayanışmalarını dile getiren birer mektup Evren, Özal, TBMM Başkanlığı ve Türkiye'nin Avustralya Büyükelçiliğine gönderdiler.

ÜÇ AVRUPA PARLAMENTERİ AVRUPA PARLAMENTOSUNDA

KUTLU VE SARGIN DAVASI'NA İLİŞKİN BASIN KONFERANSI DÜZENLEDİ.

8 Haziran duruşmasına giden Komünist grup mensubu Avrupa Parlamenteri Francis Wurtz, AET-Türkiye ortaklük delegasyonu başkanı liberal MC Beyer de Ryke ve Avrupa sağ grubuna mensup Yunanlı Sarıdakis Kutlu ve Sargın davası ile ilgili parlamento binasında bir basın konferansı düzenlediler.

Basın konferansını aralarında Hürriyet, Anadolu ajansı ve TRT temsilcilerininde olduğu çok sayıda basın mensubu ve Avrupa Parlamenteri de katıldı.

Bayer de Ryke'nin başkanlık ettiği basın toplantısında ilk konuşmayı yapan Francis Wurtz, 8 Haziran duruşmasındaki gelişmeleri ve bilgileri anlattı. Mahkeme heyetinin davayı 17 Haziran'a ertelemesindeki amacın gelişen iç ve dış ilginin, dayanışmanın tansiyonunu döşürmek olduğunu belirtti ve "Bu duruma karşı koymak için çabalarımıza devam etmemiz ve her duruşmaya gözlemci göndermemiz gerekir" dedi.

Bayer de Ryke'de yaptığı konuşmada davanın düşürülmesi için kararlı ve uyumlu olmak gerektiğini hatırlatarak, "görüşler ne olursa olsun politik faaliyetler özgürce yapılmalıdır" dedi. Sarıdakis ise, Türk halkının çıkarları için, özgürlüklerin çıkarları için Kutlu ve Sargın serbest bırakılması gerektiğini vurguladı.

Konferansın ikinci bölümünde parlementerler gazetecilerin konuya ilişkin sorularına yanıt verdiler.

39 Ülke temsilcisi genel sekreterlere özgürlük istedi

8 Haziran'da Ankara'da Sargın ve Kutlu'nun duruşması gözlemci olarak katılan Kanada KP temsilcisi Van Houten 16 Haziran'da Prag'da BSS Redaksiyon Konseyine dava hakkında rapor verdi.

Avrupa, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın çeşitli ülkelerinden konuşmacılar dayanışmalarını dile getirdiler. Kutlu, Sargın ve tüm politik tutuklulara özgürlük ve komünist hareket üzerindeki yasağın kaldırılmasını talep ettiler.

Avrupa Parlamentosu Başkanı Lord Henry Plumb'un genel sekreterlere özel mektubu

Avrupa Parlamentosu Başkanı Lord Herrny Plumb, Kutlu ve Sargın'a özel bir mektup göndererek, Avrupa parlementosunun görülmekte olan davanın demokratik bir ortamda gerçekleştirilmesini istediğini belirtti. Mektupta davanın demokratik bir ortamda yapılması istemi dile getirilerek "insan haklarına saygıya derinden bağlı olan Avrupa Parlementosu bu davanın nasıl yapıldığını yakından izleyecektir deniliyor.

Portekiz Parlamentosu Sargın ve Kutlu'nun serbest bırakılmasını isteyen bir karar aldı

Lizbon parlamentosu, TİP ve TKP Genel Sekreterleri Nihat Sargın ve Haydar Kutlu'nun derhal serbest bırakılmasını isteyen bir karar aldı.

Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyesi olduğunun da hatırlatıldığı ve komünist partisi tarafından hazırlanan karar önerisini, parlamentonun en küçük grubuna dahil iki sağcı parti dışında tüm partiler olumlu karşıladı ve kabul oyu verdi.

Portekiz parlamentosu'nun 9 Haziran tarihli oturumunda alınan kararın metni şöyle:

"İki gün önce Ankara'da Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın ve Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri Haydar Kutlu'nun davası başaldı.

Onların tutuklanmalarının tek nedeni politik düşüncelerinden dolayıdır. Türk ceza yasası bu düşünceleri suç saymaktadır. Oysa, bu durum evrensel insan hakları bildirgesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle çelişmektedir.

İki politik yöneticinin tutuklanması ve haklarında dava açılması insan temel hak ve özgürlükleriyle tam çelişki içindedir.

9 Haziran 1988 tarihinde toplanan Portekiz Millet Meclisi, Kutlu ve Sargın'ın derhal serbest bırakılması ve haklarında açılan davanın iptal edilmesini talep eder."

DANİMARKA PARLAMENTOSU'NDA BASIN TOPLANTISI

Danimarka Parlamentosu'nda 14 Haziran 1988 tarihinde 8 Haziran duruşmasını izleyen Sosyalist Halk Partisi Milletvekili Pelle Voigh, Danimarka İnsan Hakları Merkezi Raportörü Avukat Claus Bergsoe TİP ve TKP adına Sıtkı Coşkun'un düzenlediği bir basın toplantısı yapıldı. Basın toplantısına Sosyalist Halk Partisi Milletvekillerinden Ebba Strange de katıldı.

Voight ve Bergsoe konuşmalarında 8 Haziran duruşmasına ilişkin izlenimleri anlattı. Konuşmacılar, Ankara'da başlayan davanın TİP ve TKP genel sekreterleri tarafından başlatıldığı izlenimini edindiklerini söyledi. Avukat Bergsoe duruşmaları izlemeye devam edeceklerini ve yeniden parlamenterler göndereceklerini belirtti.

YUNANİSTAN'DA SARGIN VE KUTLU'YA ÖZGÜRLÜK MİTİNGİ

Atina, Pire ve merkez bölge parti örgütlerinin düzenlediği Kutlu-Sargın ve tüm politik tutuklulara özgürlük mitingi 12 Haziran Pazar günü binlerce kişinin katılımıyla gerçekleşti.

YKP PB Üyeleri G.Farakos, A.Papariga, D.Gendikas, PB yedek üyesi S.Halvacis, KNE Gn. Sek. Y.Grapsas ve Atina Üniversitesi Rektörü A.Argiriadis, YKP Milletvekilleri S.Korakas ve Mavrodoğlu, Belediye Başkanları, kimi sendika ve yığın örgütleri temsilcileri hazır bulunduğu miting H.Kutlu ve Sagın'a özgürlük, Türkiye'de İnsan Hakları Komiteesi ve Barolar Birliği Başkanı Fetis Kuvulis'in konuşmasıyla açıldı. Türkiye halkıyla sıcak dayanışmasını dile getiren Kuvelis, iki liderin davası ne zaman olursa olsun komite olarak katılacaklarını vurguladı.

STRASBOURG'DA "DEMOKRASİ NÖBETİ" BAŞLATILDI

Türkiye'ye Demokrasiye Katkı Komitesi'nin başlattığı Demokrasi nöbeti'nin ilk gününde yüzü aşkın Türkiyeli katıldı. 13 Haziran Pazartesi günü saat 16-18 arası bir gösteri ile başlatılan nöbet, Avrupa Parlamentosunun son günü olan 17 Haziran, saat 11-13 arasında bir gösteri ile son bulacaktır.

"Avrupa parlamentosunun kararları uygulanmalıdır" ana belgisi ile başlatılan nöbet için, fransızca ve türkçe bildiriler yayınlandı. Türkiye'de bütün düşünce akımlarının, demokratik hak ve özgürlüklerin önündeki engellerin kaldırılması, Kutlu ve Sargın'ın serbest bırakılması ve politik faaliyetlerini özgürce sürdürebilmeleri istemlerini içeren bildiriler yerli ve yabancı basın, örgüt ve kuruluşlara gönderildi. Kutlu ve Sargın fotoğraflı çok sayıda protesto kartı Özal'a postalandı.

Moskova Zirvesi

Nükleer silahsız ve şiddetsiz bir dünya umutlarını artırdı

Recai SELVİ

29 Mayıs- 2 Haziran tarihleri arasında tüm dünyada gözler Moskova'ya çevrildi. SB KP Genel Sekreteri M.Gorbaçov ile ABD Başkanı R. Reagan Kasım 1985'te Cenevre'de, Ekim 1986'da Reykjavik'te, geçen yılın Aralık ayında Washington'da, görüştükten sonra son olarak da Moskova'da biraraya geldiler. Bu zirve aynı zamanda bir ABD Başkanı'nın Sovyetler Birliği'ne 14 yıl aradan sonra yaptığı ilk ziyareti oluşturdu.

Tüm insanlığın geleceğini çok yakından ilgilendiren, büyük bir ilgi ve umutla izlenen zirvede başta stratejik nükleer füzelerin yarı yarıya azaltılması konusu olmak üzere silahsızlanma sorunları, bölgesel sorunlar, insan hakları konusu ve iki ülke arasındaki ilişkiler ele alındı.

Her iki lider stratejik nükleer füzelerin azaltılması konusunun çok zor, şimdiye kadar karşılaşılan en karmaşık sorun olduğunu, daha epey yoğun bir çalışma gerektirdiğini belirttiler. Zirve sonunda yayınlanan ortak açıklamada bu konuda önemli alanlarda mutabakat sağlandığı, ilerleme kaydedildiği belirtildi. M.Gorbaçov zamanın iyi değerlendirilmesi durumunda Reagan'ın görev süresi bitmeden, yani bu yıl içinde bu konuda bir anlaşma imzalanabileceğini söylerken, Reagan bunun için bir tarih saptamanın zor olduğunu, iyi bir anlaşma hazırlamak istediklerini söyledi.

İNF yürürlüğe girdi

Zirve sırasında aynı zamanda iki taraf birbirlerine orta ve daha kısa menzilli füzelerin kaldırılmasını öngören anlaşmanın onaylanmasına ilişkin belgeleri sundular. ve anlaşma böylece yürürlüğe girdi. Gorbaçov, onay belgelerinin verilmesi dolayısıyla yaptığı konuşmada, anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle nükleer silahsızlanma çağının başlamış olduğunu, nükleer silahsız, şiddete başvurmanın yer almadığı bir dünyaya doğru ilk adımın atılmış olduğunu söyledi.

ABD Başkanı Reagan da İNF anlaşmansının yürürlüğe girmesiyle ilk kez tüm bir sınıf nükleer silahın yokedileceğini, ilk kez silahsızlanma üzerine çok sıkı bir kontrol uygulanacağını yine ilk kez ülkelerin birbirlerinde denetleme ekiplerinin bulunacağını belirtti. Reagan ayrıca kaydedilen bu gelişmeyle kalınamayacağını, daha çok şey yapılması gerektiğini söyledi.

Zirvede silahsızlanma ve ikili ilişkiler alanlarında bir dizi de anlaşma imzalandı. Nükleer denemelerin kontrolu amacıyla ortak denemeler ve kıtalararası balistik füzelerin atılışlarıyla ilgili karşılıklı bilgi verme üzerine imzalanan anlaşmaların yanısıra kültül ve ulaşım alanlarında işbirliğini öngören anlaşmalar imzalandı.

Konvansiyonel silahlarda 3 aşamalı öneri

SBKP Genel Sekreteri M.Gorbaçov görüşmelerde Avrupa'da konvansiyonel silahların azaltılması konusunda 3 aşamalı bir öneri sundu. Planın birinci aşaması Atlantik"den Urallara kadar olan bölgede iki paktın sahip olduğu konvansiyonel silahlı güçlere ilişkin karşılıklı bilgi verilmesini ve bu bilgilerin denetlenmesini öngörüyor. Planın ikinci aşaması olarak Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'nın, Avrupa'dan 500 biner asker çekmesi önerildi. Üçüncü aşamada ise iki pakt arasındaki sınır boyunda yalnızca savunmaya yönelik silahlı güçler bulundurulması önerildi. Ancak bu öneriler ABD tarafından kabul edilmedi.

Ortak açıklama

Zirve görüşmelerinin sona ermesinden sonra iki lider ortak bir açıklama yayınladılar. Ortak açıklamada dördüncü zirvenin, Sovyet-Amerikan ilişkilerinin daha verimli bir temele oturtulmasında önemli bir adım olduğu belirtildi. M.Gorbaçov ve R.Reagan, nükleer bir savaşta kazanan taraf olmayacağını, böylesi bir savaşın çıkarılmaması gerektiğini ortak açıklamada bir kez daha vurguladılar. Açıklamada ayrıca her iki tarafın ister nükleer olsun, isterse konvansiyonel olsun iki ülke arasında bir savaşın çıkmasını önlemede kararlı oldukları, askersel alanda üstünlük sağlamayı hedeflemedikleri belirtildi. Stratejik nükleer füzelerin azaltılması konusuyla ilgili olarak iki ülke delegasyonlarının 12 Temmuz'dan itibaren yeniden Cenevre'de görüşmelere başlayacakları, anlaşma hazır olduktan sonra da gecikmeksizin imzalanacağı açıklandı.

ABD Başkanı Reagan Moskova'da bulunduğu süre içinde Sovyet yurttaşlarıyla da karşılaştı ve görüştü. Reagan ünlü Kızıl Meydan'da Gorbaçov ile birliktbir gezinti yaptı, ABD'nin Moskova elçiliğinde Sovyet Birliği'ndeki rejim muhalifleriyle görüştü ve Moskova Üniversitesi'nde bir konuşma yaptı ve öğrencilerin çeşitli sorunlarını yanıtladı. Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Genadi Gerasimov basın toplantısında bir yabancı gazetecinin, "Reagan'ın muhaliflerle görüşmesi zirveyi olumsuz yönde etkiledi mi? şeklindeki sorusunu, Reagan'ın Sovyetler Birliği'nde bulunduğu sürece resmi program dışında zamanını istediği gibi geçirebileceğini belirterek yanıtladı.

Gorbaçov'un basın açıklaması

SBKP Genel Sekreteri M.Gorbaçov zirve görüşmelerinin tamamlanmasından sonra bir basın toplantısı düzenleyerek görüşmeleri değerlendirdi. Gorbaçov basına yaptığı açıklamada üç yıl içinde dördüncü kez biraraya geldiklerini hatırlatarak, "Bu, diyaloğun yoğunluğunu, politik ilişkilerin karakterini ve düzeyini gösteriyor. Ve kanımca başlıbaşına bu çok önemli bir olgudur." dedi. M. Gorbaçov daha sonra bu yoğun diyaloğun, bu çok önemli sürecin nasıl mümkün olduğu sorusunu şöyle açıkladı: "Gerçekçilik sayesinde. Hem Sovyetler Birliği'nin hem de ABD'nin gerçekçiliği sayesinde. Sadece taraflardan biri gerçekçi bir tutum göstermiş olsaydı diyaloğ gerçekleşmezdi" Gorbaçov dört zirvenide zor ama aynı zamanda karşılıklı çıkarların uzlaşması arayışında başarılı olduğunu, her bir karşılaşmanın tüm insanları ilgilendiren sorunların çözümüne yeni bir itki kazandırdığını söyledi. Gorbaçov, görüşmelerin en önemli sonucunun da, uluslararası politikanın tüm kilit sorunlarını ve ikili ilişkileri içeren diyaloğun devamı olduğunu kaydetti.

İNF anlaşmasının yürürlüğe girmesiyle ilgili olarak Gorbaçov şöyle dedi: "Politik diyalogdan sonra, ki ben buna öncelik veriyorum, en önemlisi orta ve daha kısa menzilli füzelerle ilgili sürecin tamamlanmış olamsıdır. Dördüncü zirve ve bu zirvenin hazırlığı bu süreci hızlandırdı ve onay belgelerini karşılıklı olarak verebildik. Bu, sağduyunun ve gerçekçiliğin ortak başarısıdır. Aynı zamanda bir çok ülkenin yaptığı önemli katkılarla gerçekleşen bir başarıdır."

Stratejik füzelerin azaltılması konusunun kolay olmadığını, bunun şimdiye dek ele aldıkları en karmaşık sorun olduğunu belirten Gorbaçov, "Vurgulayarak belirtmeliyim ki, bir anlaşmaya doğru adım adım ilerleiyoruz. Zamanı iyi değerlendirebilirsek bu yıl içinde anlaşma imzalayabiliriz."

Bölgesel sorunların tüm

➜

görüşmelerde ele alındığını söyleyen Gorbaçov, buların politik yaklaşım ve çıkar eşitliği temelinde çözülmesinin gerçek olanakları olduğunu vurguladı. Afganistan sorunu ile ilgili olarak anlaşma imzalanmış olduğuna, Orta Doğu konusunda tutumlarda yakınlaşma olduğuna, Vietnam'ın ve Kamboçya'nın girişimleri sayesinde Kamboçya sorununun yakın zamanda çözülebileceğine, Orta Amerika'da bir sürecin başlamış olduğuna dikkati çeken Gorbaçov şöyle dedi: "Düşüncelerimi çok iyimser buluyorsanız, ya da iyi niyet olarak değerlendiriyorsanız, dünyanın üç yıl önceki durumuyla şimdiki durumunu karşılaştırmanızı isterim." Gorbaçov ayrıca Afganistan sorunuyla ilgili anlaşmayla, Sovyetler Birliği ile ABD'nin ilk kez birarada bir anlaşmaya imza attıklarına dikkat çekti.

İnsan hakları sorununda belli ilerlemeler kaydedildiğini söyleyen Gorbaçov, Amerikan hükümetinin Sovyetler Birliği'nde insan haklarıyla, demokratikleşme süreciyle ilgili durumu kavramadığını belirtti. Gorbaçov ayrıca insan hakları konusunda iki ülkenin parlamentolarının temsilcilerinin, politika ve kültür çevrelerinden kişilerin katılacakları sürekli bir seminer düzenlenmesini önerdiklerini açıkladı.

SBKP Genel Sekreteri basına yaptığı açıklamada, "görüşmelerde daha çok ilerleme sağlanabilirdi" dedi ve özetle şunları ekledi: "Cenevre zirvesi deneyimine dayanarak, planlarımızın ve politik faaliyetlerimizin temeli olarak günümüzün politik gerçeklerini tesbit etmeyi önerdik. **"Sorunların çözümünde politik yöntemlerin temel alınması, ağırlığın askersel çözümlere verilmemesi"** şeklinde saptama ortak açıklamada yer alsaydı, bu silahlı kuvvetlerin ve silahların hemen yarın yokolması demek olmayacaktı. Nitekim Cenevre zirvesinden sonra da nükleer silahlar yok olmadı. Ama bu saptama, hem Sovyet-Amerikan ilişkilerinde, hem de dünyada diyalog açısından çok önemli bir politik yönelim noktası olurdu."

SBKP Genel Sekreteri Gorbaçov görüşmelerin sona ermesinden sonra düzenlediği basın toplantısında gazetecilerin sorularına özetle şu yanıtları verdi:

Soru: Kaydedilen ilerlemeleri sonbaharda beşinci bir zirve yapılabilmesi için yeterli görüyor musunuz?

Yanıt: Beşinci zirve olanağı stratejik füzelerin azaltılması konusunda anlaşmanın hazırlanmasına bağlı. Bu mümkün olursa beşinci zirve de mümkün olur.

Soru: Filistin ve Ortadoğu ile ilgili olarak zirvede ne gibi ilerlemeler kaydedildi?

Yanıt: Biz birkaç yıl hiç karışmadık.ABD'yi serbest bıraktık. ABD bu süre içinde kendi başına Ortadoğu sorununa çözüm getiremeyeceğini gördü ve şimdi çözüm için Sovyetler Birliği'nin de işin içinde olması gerektiğini kabul ediyor. Onlar bunu gördükten ve bu konuda diyaloğumuza yeniden başladıktan sonra gelişmeler oldu. Tutumlarda bir yakınlaşma olduğu söylenebilir. Sorun ancak uluslararası konferans ile çözülebilir. Bu çözüm Filistin halkının, İsrail'in, Suriye'nin, anlaşmazlığa taraf olan tüm ülkelerin çıkarlarını dikkate alan bir çözüm olmalıdır. İsrail işgal ettiği bütün topraklardan çekilmeli ve Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkı tanınmalıdır. Elbette bu hakkı nasıl kullanacağına Filistin halkı Arap dostlarıyla birlikte kendisi karar vermelidir. Buna ne biz, ne de ABD karışmalıdır. Eğer yapıcı bir uluslararası konferans toplanırsa Sovyetler Birliği İsrail ile diplomatik ilişkileri yeniden kuracaktır.

Soru: Stratejik füzelerin azaltılması konusunda anlaşmaya varılmasının önünde başlıca engel SDİ projesi midir?

Yanıt: Evet. Bu istikrarsızlık yaratır. Yeryüzünde stratejik füzelerde azaltmaya giderken uzayın silahlandırılmasının anlamı var mıdır? Cenevre'deki görüşmemizde askersel alanda üstünlük sağlamayı hedeflemeyeceğimizide anlaşmıştık. Şimdi onlar uzayda üstünlük sağlamaya çalışıyorlar.

Soru: Basın açıklamanızda Akdeniz'den, Kıbrıs sorunundan bahsetmediniz. Bu sorunları görüşmede ele almadınız mı?

Yanıt: Bu sorunlar Amerikan tarafının fazla ilgi duymaması nedeniyle yeterince ele alınmadı.

Soru: Zirvede, iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleşmesinde Avrupa'nın rolü ne olmuştur?

Yanıt: Gerek Batı, gerekse de Doğu Avrupa'nın bu sürece katkısı olmakla kalmadı, Avrupa bir bütün olarak bu süreçte aktif bir yer aldı, sorunların formüle edilmesinde ve çözüme ulaştırılmasında rol oynadı. Avrupa hep işin içinde oldu ve ileride de böyle olmalıdır. Çünkü şimdi dünyanın karmaşık sorunlarla karşı karşıya bulunduğu bir durumda Avrupa'nın zengin tarihsel, entellektüel, diplomatik ve politik deneyleri büyük önem taşımaktadır. Avrupa'nın katkısı olmadan uluslararası sorunlar çözüme ulaştırılamaz.

Reagan yaptığı basın toplantısında gazetecilerin sorularına özetle şu yanıtları verdi:

Soru: 1981 yılındaki iki basın toplantısında Sovyetler Birliği'nin doğru konuşmadığını, dünya egemenliği peşinde koştuğunu söylemiştiniz. Şimdi Ruslara güvenilebilir mi?

Yanıt: O ilk basın toplantısıydı, o zamanlar durum tamamen farklıydı. Şimdi çok farklı bir Sovet yönetimi var. İki ülke arasındaki ilişkiler tamamen farklılaşmıştır. Aramızdaki görüşmeler çok verimli olmuştur.

Soru: Stratejik füzelerin azaltılması konusunda ilerleme oldu mu?

Yanıt: Bu konuda belirli gelişmeler oldu. Aksi halde görüşmeleri sürdürmek anlamsız olurdu.

Soru: Sovyetler Birliğini artık "kötülükler imparatorluğu" olarak görmediğinizi söylemiştiniz. Değişen ne oldu?

Yanıt: Bu değişiklik büyük ölçüde Genel Sekreter Gorbaçov'un sayesindedir. O diğer Sovyet yöneticilerinden oldukça farklı. Biz bu konulara Sovyet yönetiminin dikkatini çekmek için çok uğraştık ve onların bizimle anlaşmalara varma konusunda hazır olduklarını gördük Görüşmelerin geleceğine umutla bakabilmemiz için yeterli bir ilerleme kaydettik kanısındayım.

Soru: Sovyetler Birliği'nin, her iki tarafın Avrupa'dan 500.000 asker çekmesi önerisini neden reddettiniz?

Yanıt: Bu eşitsizlik olur. Bir bunalım durumunda Sovyetler Birliği kısa zamanda 500.000 askeri Avrupa'ya aktarabilir. Ama bizim Avrupa ile aramızda bir okyanus var.

N. Sargın ve H. Kutlu aleyhine açılan dava ve Türkiye'de insan hakları uğruna mücadele

çıktı

Fiyatı: 1.- DM

İsteme: INFOMEDIA

SBKP Ulusal Konferansına Doğru

POLİTİK SİSTEMDE REFORM YAPILMASI GÜNDEMDE

SBKP MK'nın Ulusal Konferans tezleri, Sovyet komünistleri ve halkı arasında yoğun olarak tartışılıyor. Perestroykayı tüm yönleriyle ele alan tezlerde, politik sistemde reform yapılması ve bu reformun hukuksal garantilerinin yaratrılması sorunu özel bir yer tutuyor. Politik sistemin değiştirilmesi amacı, en başta partinin toplumdaki yerinin ve işlevinin doğru olarak saptanmasını, buna bağlı olarak Halk Temsilcileri Sovyetlerinin rolünün artırı masını gerekli kılıyor. Bu yazımızda, konuyla ilgili olarak SBKP MK tezlerinden ve Sovyet basınında yayınlanan yazılardan bazı örnekler vermek istiyoruz.

"İktidarın dar bir alanda oldukça yüksek derecede yoğunlaşması, toplumumuzun her zaman değişmez bir özelliği olmuştur. (....)SBKP MK üyeleri Yüksek Sovyet'e milletvekili, cumhuriyetlerini yöneticileri SBKP MK'ya üye yapıldılar, bakanları Yüksek Sovyet'e ve MK'ya soktular. Kısacası, her zaman güçlü ve kimseye hesap vermeyen bir yönetici çekirdek oluştu. Merkeziyetçilik demokratikliğe göre çok daha ağır bastı." Bu sözler Sovyetler Birliği'nin önde gelen ekonimist ve sosyologlarından Tatyana Zaslavskaya'ya ait (İzvestiya, 4 Haziran 1988).

*

Tarihsel gelişme içinde partinin rolü konusunda düşüncelerini yazan bir okuyucu ise şunları belirtiyor: "Partinin rolü değil, parti aparatının rolü artmıştır. Aparat, parti adına faliyet göstermiş, onun seçilmiş organlarının işlevini üstlenmiştir. Üstelik bu kadarla da kalmamıştır. Aparat, Sovyet ve ekonomi organları da geri plana itmiştir." (İzvestiya, 11 Mayıs 1988)

23 Nisan 1988 tarihli Pravda gazetesinde yayınlanan bir okuyucu mektubunda ise şu satırlara rasliyoruz: "Emekçilerin devlet yönetimindeki rollerini gerçekten artırmak istiyorsak, herşeyden önce iktidarı, Lenin zamanında olduğu gibi, Halk Temsilcileri Sovyetlerine bırakmalıyız. Oysa şimdi semtlerde, kentlerde ve bölgelerde gerçek iktidar Sovyetlere değil, parti komitelerine, hatta bu komitelerin birinci sekreterlerine aittir.(...) Lenin'in "tüm iktidar Sovyetlere" şeklindeki çağrısına lafta değil pratikte uymanın zamanı gelmiştir."

SBKP MK'nin Ulusal Konferans tezlerinde ise şöyle deniyor: "Lenin'in ölümünden sonra Leninci ilkelerden uzaklaşma başladı. Partideki geleneksel tartışma özgürlüğü engellendi. Kollektif yönetim ve parti içi demokrasi ihlal edildi. Bu hatalı uygulama durgunluk yıllarında şu veya bu düzeyde varlığını sürdürdü. Seçimle gelinen görevlerde bulunam süresine ilişkin bir sınırlamanın olmaması, kadroların doğal yenilenme sürecini bozdu. Bir kısım yönetim elemanı, mevkilerini ömürboyu sürecek mevkiler olarak görmeye başladı. iktidarı kötüye kullandı; sıradan partililere ve emekçilere özensiz davranır oldu. (....) Toplumun parti tarafından yönetilmesine ilişkin Leninci ilkelerin, gelecekte de ihlal edilmesi ihtimalini ortadan kaldıracak politik mekanizmaların ve garantilerin yaratılması ertelenmez bir görevdir."

Bu görevin yerine getirilmesi nasıl olacaktır? Tez tartışmalarının en fazla yoğğunlaştığı konulardan birisi budur. Görevin bir yanı partiyi, parti içi demokrasiyi güçlendirmek, parti örgütlerinin hak ve sorumuluklarını belirlemekle bağlıdır. (Bu soruna aşağıda daha geniş olarak değineceğiz) Diğer yanı ise Halk Temsilcileri Sovyetlerinin etkinliğinin artırılmasında yatmaktadır. Tezlerde bu konuda şöyle denmektedir: "Toplumumuzun ve devletimizin demokratikleştirilmesinin ana doğrultusu, halk yönetiminin tam yetkili organları olan Halk Temsilcileri Sovyetlerin rol ve yetkilerinin tümüyle yeniden kurulmasıdır. (.....) Devletsel, ekonomik ve sosyo-kültürel yaşamla ilgili ayrıcalıksız tüm somut sorunların, incelenmesi ve çözümlenmesi amacıyla Sovyetlere devredilmesi, onlara gerçek iktidar yetkilerinin geri döndürülmesi zorunludur."

Partinin kendini yeni koşullara uydurması için neler gerektiği üzerine ileri sürülen önerile çok çeşitlidir. Örneğin, 2 Mayıs tarihli Pravda gazetesinde yayınlanan bir okuyucu mektubunda, komünistlik onuruna layık olmayan çok sayıda parti üyesinin partiden çıkartılması önerilerek şöyle deniyor: "Şu Leninci ilkeyi yaşama geçirmek gerekir: Bir geveze parti üyesi olacağına, on çalışkan insan parti üyesi olmasın daha iyi. Partinin üye sayısının önemli ölçüde azaltılması yalnızda onun otoritesini güçlendirecektir. 1917 Ekiminde 300 bin bolşevik yeterli oldu. Perestroyka için de birkaç milyon gerçek komünist yeterlidir."

Ulusal Konferans tezlerinde şöyle bir bölüm var: "Önümüzdeki SBKP Kongersine kadarki dönemde, partinin toplumsal-politik attestasyon (değerlendirme, sınama) düzenlemesi sorunu Konferansta ele alınmalıdır."

Tezlerin parti içi demokrasinin güçlendirilmesiyle ilgili bölümünde şu satırlar yer alıyor: "Komünistler, bütün parti komiteleri seçimlerinde, seçilecek yer sayısının üzerinde aday ileri sürme hakkına sahiptir." "Gerçek bir yarışma ortamının, adayların geniş biçimde tartışılmasının ve gizli oylamanın bir norm haline getirilmesi zorunludur" "Semt ve kent düzeylerinden başlayarak, tüm parti komiteleri için tek bir görev dönemi olarak 5 yıl belirlenmelidir. SBKP'de seçimle gelinen görevlerde bulunma süresi üstüste iki seçim dönemi olarak sınırlandırılmalıdır. Üstüste üçüncü dönem için seçilme yalnızca komünistlerin inisiyatifinde gerçekleşebilir. ve seçimlere katılabilmek için bir ön kararın alınmasını gerektirir. Bu karar, gizli oylamayla ve parti komitesinin üyelerinin 3/4'ünün oylarıyla alınır." (Bu tür bir görev süresi kısıtlaması, seçimle gelinen devlet görevlerine ilişkin olarak da getiriliyor)

Sovyet yayın organlarında bu ve benzeri konularda çok çeşitli öneriler gündme getiriliyor. Eleştiri ve denetimin güvence altına alınması için yasal düzenlemeler yapılması, basın-yayın için bir glasnost yasasının çıkarılması, MK ve Politik Büro'nun üyelerinin ve çalışmalarının halka daha yakından tanıtılması, bazı oturumlarının televizyondan naklen verilmesi, parti yöneticiliği için, 55,60 veya 65 olarak belirli bir yaş sınırlamasının getirilmesi bu önerilerden bazıları. Tezleri selamlayan mektuplar geldiği kadar, onları eleştiren, geliştirmeye çalışan mektuplarda var. Örneğin, bazı mektuplarda, tezlerin yukarıda aktardığımız bölümüyle ilgili olarak, "seçilecek yer sayısının üzerinde aday çıkması zorunludur" şeklinde bir değişme yapılması üstüste üçüncü dönem görev yapmanın koşulsuz olarak kaldırılması gibi fikirler var. Bazı mektuplarda ise MK, Politik Büro ve Genel Sekreterliğin de eleştirilebilir makamlar olması gerektiği belirtiliyor. Örnek verelim: "Stalin'in önce övdüer, sonra yerdiler. Aynı şey Kruşçov ve Brejnev konusunda da oldu. Böyle, dönemlere göre ağız değiştirmenin iyi bir şey olmadığı açıktır. Bugün Genel Sekreterin aleni olarak eleştirilmesi akla bile gelmeyecek bir şey. Ben Mihail Sergeyeviç'e saygı duyuyorum, ama sanırım, onun politikasının başarılı olması için, kendisi de eleştirilebilir olmalıdır" (Komsomolskaya Pravda, 2 Haziran 1988)

Politik sistmde gerçekleştirilecek reformun en önemli yönerinden biri parti ve devletin işlevlerinin birbirinden net biçimde ayrılmasıdır. Buna ögre, T.Zaslavskaya'nın sözleriyle, "ülke yönetimini ve sosyo-ekonomik süreçleri Sovyetler gereçekleştirecek, parti organları ise politik ve ideolojik işlevlerini yerine getirecektir" (İzvestiya, 4 Haziran 1988). Ulusal Konferans tezlerinin ilgili bölümünde şöyle bir nokta gündeme getiriliyor.: "Parti komitelerinin, devletsel ve ekonomik organlara, toplumsal örgütlere yönelik doğrudan direktifler içeren kararnameler yayınlaması uygulaması ortadan kaldırılmalıdırl."

Tezlerde şöyle bir bölüm daha yer alıyor: "Sovyet toplumunun kararlı biçimde demokratikleştirilmesi süreci ve politik iktidarın sosyalizme, sosyalist demokrasiye tümüyle uygun bir şekilde düzenlenmesi ve işlev görmesinin biçimi olan sosyalist hukuk devletinin kurulması tamamlanmalıdır. Bunun temel çizgisi, halkın iradesini yansıtan nitelikteki yasaların üstünlüğü ve egemenliğidir. Devlet ve parti organları, toplumsal örgütler, çalışma kollektifleri, tüm görevliler ve yurttaşlar kesin bir hukuksal temel üzerinde faalyette

➡

bulunmalıdır."

Perestroykanın geri döndürülmez bir hale getirilmesinin hukuksal güvencelerininnasıl belirlenmesi gerektiği tartışmasında yine partinin yeriyle ilgili sorular gündeme geliyor. Örneğin, "Moskova Haberleri" gazetesinin 19. sayısında, Felsefe Bilimleri Doktoru Leonid Ionin, 1977 Anayasasına partinin toplumun "yönetici ve yönlendirici gücü" olduğu saptamasınmın yazıldığını, ayrıca "parti örgütleri SSCB Anayasası çerçevesinde faaliyet gösterirler" eklenmesinin yapıldığını hatırlatarak, bu durumun partinin hukuksal yeri üzerine tartışmalar yarattığını yazıyor. "Anayasanın söz konusu maddesinde "halkın egemenliği" ve "yasaların egemenliği" kavramlarının "partinin egemenliği" kavramıyola değiştirilme tehlikesi yok mudur?" diye soran yazar, "yönetmek" ve "yönlendirmek"ten ne anlaşılması gerektiğinin hukuksal olarak belirlenmesinin, "sınırsız iktidar isteklerinin ve yurttaşların hak ve özgürlüklerinin gaspedilmesinin" önünü alacağını ifade ediyor.

Pravda gazetesinin 31 Mayısı tarihli sayısında Prof.V.Gorohov ise, Anayasada SBKP'den politik sistemin "çekirdeği" olarak söz edildiğini, bunun mecazi bir anlatım Anayasa gibi hukuksal bir belgede kullanılması yerine, parti örgütlerinin öteki kuruluşlarla ilişkilerinde sahip olduğu hakların ve sorumlulukların saptanması gerektiğini yazıyor. V.Gorohov şöyle diyor: "Sanırım SBKP Tüzüğü ile SSCB Anayasasının dikkatli bir şekilde "kenetlenmesini" sağlamak gerekiyor. Belki de SBKP'nin devlet yaşamındaki yönetici rolünü saptayan, parti örgütlerinin hak ve sorumluluklarını tüm yönleriyle belirleyen bir "parti yasası"nın çıkarılması gerekiyor. Bu düşüncemi söyle bir örnekle açıklayacağım: SBKP MK Genel Sekreteri, SSCB'de yüksek yürütme iktidarının temsilcisidir. Yalnızca partiyi değil, devleti de temsil etmektedir. ve iç ve dış konularda üst düzeyde kararlar almaktadır. Bence bu durum SSCB Anayasasında da belirtilmelidir.

Ulusal Konferans tartışmaları içinde partinin böylesine önemli bir yer tutuması gündeme şu soruyu da getiriyor: Başka bir partinin kurulmasına gerek var mıdır? T.Zaslavskaya bu soruya şöyle yanıt veriyor.:"Bir başka partinin kurulması için sosyal bir temel göremiyorum. Ama bence, partimiz, belirli bir politik statüye sahip olacak ve aynı görüşlerde onların birleşmesini sağlayacak nitelikte bir Halk Cephesi veya Perestroykayı Destekleme Birliği türünden bazı yeni toplumsal kuruluşlarla pekiştirilebilir. Şimdi en önemli olan, perestroyka yandaşları arasında yatay ilişkilerin kurulmasını sağlamaktır" (Argumenti I Faktı, N:22) Biz buna, bu tür bir örgütün Estonya Cumhuriyetinde ortaya çıktığını ekleyelim.

Görüldüğü gibi, Ulusal Konferans tartışmaları çok geniş ve önemli sorunları gündeme sürdü.Konferans bunların çözümü yolunda ne getirecek?Yakında bu sorunun yanıtını öğreneceğiz.Yazımızın sonunda bir kez daha T.Zaslavskaya'nın sözlerine başvuruyoruz. Şöyle diyor."Tezler sosyal bir devrim fikirlerinin filizlerini içeriyor.Ancak zafer daha kazanılmış değildir.Zafer zor bir mücadelede kazanılacaktır"(İzvestiya4/Haziran 1988)

Nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler için uluslararası buluşma

Silahsizlanma doğrultusundaki çabalar giderek artıyor. Farklı sistemlere bağlı ülkeler, farklı dünya görüşüne sahip partiler ve hükümetler arasında hızlanan diyalogta yoğunluk daima "silahsızlanma ve yumuşama" ana gündemi üzerinde. Bu süreçte dikkati çeken diğer bir özellik de, gelişen sürece paralel olarak, nükleer silahlara sahip olmayan ülkelerin de silahsızlanma sürecinde aktif ve söz sahibi olma yolundaki yoğun çabaları.

Bilindiği gibi Demokratik Alman Cumhuriyeti Devlet Başkanı E.Honecker 1987'nin sonunda 20-22 Haziran tarihleri arasında "Nükleer Silahlardan Arındırılmış Bölgeler" üzerine bir forum düzenleneceğini dünya kamuoyuna duyurmuştu. Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin başkenti Berlin'de yapılacak "Nükleer Silahlardan Arındırılmış Bölgeler İçin Uluslararası Buluşma" toplantısı hazırlık komitesi adına Erich Honecker'in yaptığı çağrıda şöyle deniyordu:

"Halkların barıştan daha acil olarak istedikleri bir şey yoktur BArış insanlığın en değerli varlığıdır.Termonükleer bir çatışmanın çıkması halinde insanlığın yarattığı her şey tehlikeye girecektir. Silahsızlanma, özellikle de nükleer silahların yokedilmesi insanlığın günümüzdeki global sorunlarının çözümünün anahtarıdır.

Bundan dolayı, orta ve daha kısa menzilli füzelerin kaldırılmasına ilişkin 8 Aralık 1987 tarihli Sovyet-Amerikan anlaşmasının ve stratejik füzelerin yarı yarıya azaltılması girişiminin olanaklı kıldığı nükleer silahsızlanmaya geçişi tüm insanlık memnuniyet ve güvenle karşılıyor.

Tüm dünyada halklar nükleer silahsızlanma yolunda yeni adımlar atılmasını istiyor, çünkü nükleer felaket tehlikesi henüz ortadan kalkmış değil. Nükleer silahlardan arındırılmış, barışçı bir dünyaya götürecek tüm yollarda adımlar atılmalıdır.Bunların arasında nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler ve koridorlar da yer almaktadır. Güney Amerika'da ve Güney Pasifik'de nükleer silahardan arındırılmış bölgeler vardır ve bunların geçerliliklerini kanıtlamışlardır. Nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler görüşü kuzeyde ve güneyde, doğuda ve batıda, heryerde çekici olmuştur.

Demokratik Almanya Devlet Başkanı Honecker'in çağrısı duyurulduğu andan itibaren dünyada olumlu yankı buldu, buluyor. Çağrının hemen arkadından Demokratik Almanya'nın temsilcisi Birleşmiş Milletler Örgütü Genel Kurulu'nda bu konuyla ilgili bilgi verdi. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar bu girişimi "olağanüstü güncel" olark nitelendirdi, "Dünya silahsızlanma yolunda tarihel bir dönemde bulunuyor. Bu dönem nükleer savaş tehlikesini yoketme şansı veriyor. DAC'nin bu önemli girişimi uluslararası topluluğun barış ve silahsızlanma çabalarına denk düşüyor" dedi. Bağlantısız ülkelerin şimdiki başkanı Zimbabve Cumhurbaşkanı Robert Mugabe, Hindistan başbakanı Rajiv Gandi, Mısır Cumhurbaşkanı Hüsnü Müberek, Meksika hükümeti adına Cumhurbaşkanı Miquel de Madrid, Filipinler adına Cumhurbaşkanı Acino, Pakistan Devlet Başkanı Ziya Ül Hak ve kimi başka devit adamları bu uluslararası toplantı girişiminii olumlu karşıladıklarını ve desteklediklerini açıkladılar. Federal Alman Sosyal Demokrat parti ve Yeşillerden sonra Hür Demokrat Parti'de foruma katılacaklarını açıkladılar. Ülke temsilcilerinin yanısır İngiltere'den "Barış için Emek Eylemi", FDP'nin gençlik örgütü "GençLiberaller "gibi son olarak birçok kuruluş da yayınladıkları açıklamalarda desteklediklerini dile getirdiler.

"Berlin toplantısı barışın pekişmesi ve nükleer silahsızlanma yolunda önemli bir adım olacaktır"

Nükleer silahlardan kurtulmak, günümüzde bütün insanlığın karşı karşıya bulunduğu en önemli sorundr. Dünyanın çeşitli yerlerinde nükleer silahlardanarındırılmış bölgeler oluşturulması, nükleer silahsız dünya nedefine ulaşılmasına büyük bir katkı olacaktır. Kuzey ve Orta Avrupa'da, Balkanlar'da ve Doğu Akdeniz'de, Güney Pasifik'te nükleer silahsız bölgeler oluşturulması yolunda çok çeşitli girişimler söz konusudur.'

Haziran ayının ikinci yarısında Demokratik Alman Cumhuriyeti başkenti Berlin'de yapılacak olan Nükleer Silahsız Bölgeler Üzerine Uluslararası Toplantı, barışın pekiştirilmesi ve nükleeer silahsızlanma yolunda önemli bir adım olacaktır. Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Erich Honecker'in girişimi üzerine yapılacak olan bu toplantı, çok geniş güçlere değerli bir diyalog ortamı sunmaktadır.

Sosyalist ve kapitalist ülkelerin, Üçüncü Dünya ülkelerinin, nükleer silah sahibi olan ve olmayan ülkelerin, NATO ve Varşova Antlaşması Örgütü üyesi ya da bağlantısız ve tarafız ülkelerin yüksek düzeydeki temsilcileri, dünyanın dört bir yanındaki barış ve silahsızlanma yandaşları, çok sayıda uluslararası örgüt Berlin Toplantısına katılacaklarını açıkladılar.

Partilerimiz, Berlin Toplantısının, insanlığın en yakıcı sorunu olan nükleer silahsızlanma sorununa ortak bir yanıt bulunmasına, somut önerileri tartışılıp olgunlaştırılmasına önemli katkılarda bulunacağı görüşündedir. Uzun süredir Balkanlar ve Doğu Akdeniz'in nükleer silahsız bölge olması için mücadele eden partilerimiz, Berlin Uluslararası Toplantısını desteklemektedir. TİP ve TKP Merkez Komiteleri, bu toplantıya ülkemizden geniş bir katılımın sağlanmasının, Türkiye'nin barışçı bir rol oynamasına önemli bir katkı olacağı görüşündedir.

2 Haziran 1988

TİP MK TKP MK

Fransa Seçimleri ve Komünistlerin Başarısı

S.DAĞLI

Fransa geçtiğimiz iki ay içinde arka arkaya iki seçim yaşadı. 8 mayısta yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turunda umulanın çok üstünde oy alarak yeniden seçilen Cumhurbaşkanı François Mittarand, oluşturduğu hükümetin sağ partilerin çoğunlukta olduğu Millet Meclisi'nde "gerekli desteği sağlıyamıyacağı" gerekçesiyle, Anayasa'nın kendisine verdiği yetkiye dayanarak Meclis feshetti ve 5 ve 12 haziran tarihlerinde milletvekili seçimleri yapıldı.

Sonuçlar kamuoyu yoklamaları için olduğu kadar, politik yorumcular içinde bir sürpriz oldu. Sosyalist Parti'nin ezici bir farkla kazanacağı beklenirken yapyeni bir durum ortaya çıktı: Hiçbir parti veya bağlaşıklık mecliste çoğunluğu sağlıyacak sayıda milletvekili çıkaramadı.

İki yıl önce 1986 seçimlerinde, gürültülü bir başarı ile iktidara gelen sağ partiler, bu seçimlerde önemli bir yenilgiye uğradılar. Böylece Chirac Hükmetlerinin sermaye yanlısı politikası Fransız seçmeni tarafından mahkum edilmiş oldu.

Sosyalist Parti de milletvekili saysısında önemli bir artma göstererek sağ partilerin önüne geçmesine rağmen yandaşları ile birlikte meclis çoğunluğunu sağlıyamadı. İncelemeler Mitterand'a oy veren seçmenlerden bir kesiminin Milletvekili seçimlerinde sandık başına gitmediğini gösteriyor. Bu ise, bir sağ aday karşısında Mitterand'ı seçenlerin Mitterand ve sosyalistler tarafından 1983 denberi adım adım geliştirilen "açılma" diye adlandırılan sağ partilerle uzlaşma politikasını reddettiğinin bir göstergesidir.'

Faşist Le Pen ve Milliyetçi Cephe Partisi'nin aldığı sonuçlar ise "hevesleri kursaklarında kaldı" deyimiyle açıklanabilecek bir durumdur. Bu parti'nin kalesi olarak adlandırılan Marsilya'da bile, diğer sağ partilerle yapılan "seçim ittifakı'na rağmen, başta Le Pen olmak üzere tüm adayları yenilgiye uğramış, tüm Fransa düzeyinde ise ancak bir tek milletvekili çıkarabilmişlerdir. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Le Pen'e verilen yüzde 14,5 civarındaki oy oranı, Milletvekili seçimlerinde yüzde 9,78'e düşmüştür. Satın alma gücünün giderek azaldığı, işsizliğin Fransa'nın baş sorunu haline geldiği kriz ortamında bilinçsiz bir protesto gösterisi olarak Le Pen'e oy veren seçmenlerin önemli bir bölümü, faşizmin ve ırkçılığın ciddi bir tehlike haline gelmesi karşısında tavırlarını değiştirmişlerdir.

Bu seçimlerin en önemli sonuçlarından biri, kuşkusuz, Fransız Komünist Partisi'nin gösterdiği başarıdır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde yüzde 6,76 olan oy oranı yüzde 11,32 ye yükselmiş ve 27 komünist Milletvekili meclise girmiştir. Böylece FKP 1981 denberi süregelen devamlı oy kaybetme eğilimini geri çevirmiş ve yeni bir atılıma geçmiştir. Burjuva politik yorumcuları tarafından kampanyalar boyunca sürekli tekrarlanan radyo, televizyon ve tekelci basın tarafından yaygınlaştırılan "FKP ancak bir iki milletvekili çıkarabilecek ve parlamento yaşamından silinecektir", "toplumda etkisini yitirmekte ve yalıtılanmaktadır" propagandalarına rağmen elde edilmesi bu başarıyla daha da önemli yapmaktadır. Bir diğer yönüyle de bu sonuç, sağın ve Sosyalist Part'nin, komünistleri iyice zayıflatarak, birinin gidip birinin geldiği amerikan sistemi bir politik rejim yaratma girişimlerine de bir ilk darbe niteliği taşımaktadır.

Milletvekili seçimleri aynı zamanda katılmayanların çokluğu ile de dikkati çekti. Birinci turda yüzde 34 civarında olan katılmayanlar oranı Franda'da kırk yılı aşkın bir zamandan beri ilk kez görülmektedir. Bu tutumun, önemli bir seçmen kesiminin ne sağ partilerden ne de Sosyalist Parti'den, yaşamlarının değişmesi yönünde, pek birşey beklememelerinden ileri geldiğini söylemek pek te yanlış olmayacaktır. Seçim kampanyaları boyunca bu partilerin adayları, işsizlik gibi, satın alma gücünün artırılması, sosal sigortalar, eğitim gibi önemli bölümü ekonomik krizden kaynaklanan, halkın günlük yaşamını doğrudan etkileyen sorunların yalnızca sözünü etmekle yetinmişler, hiçbir somut çözüm politikası önermemişlerdir. Fransız Komünist Partisi'nin önerileri ise radyo, televizyon ve tekelci basının sessizlik duvarı ile karşılaşmıştır.

Le Monde Gazetesinde yayınlanan bir kamuoyu yoklaması bu durumu ilginç bir biçimde açıklıkla ortaya koyuyor. Çok kısaca özetlersek: "Güncel olarak cevap bekleyen sorunların çözümü hakkında Cumhurbaşkanlığı seçim kampanyası konuşmalarının faydalı bir bilgi getirip getirmediği" sorusuna, "faydalı bir bilgi getirmedi" diye cevap verenlerin oranı, ekonomik durum konusunda yüzde 74, sosyal sigortalar konusunda yüzde 67, eğitim araştırma konusunda yüzde 59, silahsızlanma konusunda yüzde 60, göçmen işçiler konusunda yüzde 59 dur.

Mitterand'ın seçimlerden sonra 14 Haziran akşamı yaptığı televizyon konuşmasındaki bulandırılmış ifadelerin arkasında ortaya çıkan, Sosyalist Parti ve yandaşlarına dayandırılan bir azınlık hükümetinin oluşturulacağı ve sağa "açılma" politikasının sürdürüleceğidir.

Sağ partiler Mitterand'la daha geniş kapsamlı temeller üzerinde uzlaşma yolları aramaktadırlar. Bu yönde çeşitli perde arkası görüşmelerin yapıldığı da kuşkusuzdur.

Sağa "açılma politikasına karşı başından beri yoğun bir savaş sürdüren Fransız Komünist Partisi'nin tutumu ise açıktır. Sosyalistlerle komünistlerin birlikte mecliste çoğunluğu oluşturabileceklerini göz önünde bulunduran FKP Merkez Organı Humanite'nin Başyazarı Claude Cabanes komünistlerin yaklaşımını şöyle belirtiyor:

"Fransa'nın yeni bir politikaya ihtiyacı vardır. Onbeşyıldanberi bütün hükümetler, hangi renkte olurlarsa olsunlar, "kemerleri sıkma" politikasını seçerek ülkeyi bir çıkmaza sürüklediler. Bu yönde artık hiçbir umut kalmamıştır. Tam bir yönelim değişikliği gereklidir."

"Komünistler bu yeni yönde sorumluluklarını almaya her zaman hazırdırlar. İşsizliğe karşı gerçek bir savaş, yoksulluğa, eşitsizlikler karşı, satın alma gücünün artırılması için, ekonominin büyümesi, özgürlükler ve silahsızlanma için gerçek bir savaştır onların savaşı. Onlar ülkenin yönetiminde yalnızca böyle bir yönelimi hayata geçirmek için yer almaya hazırdırlar. Başka birşey için değil."

"Durum ne olursa olsun, komünistler, bu yönde atılan her adımı, çok küçük te olsa, destekleyecekler, ama karşısında olana karşı savaşacaklardır. Onların tek pusulası ve ülkenin insanlarının çıkarı olacaktır." ■

Mali Özveri Kampanyası

Mali Özveri Kampanyası
(25) devam.

İsviçre

Zürich Birimi....................920 Sfr.
Kadınlar............................900 Sfr.
Toplam 1720 Sfr

HOLLANDA (26)

G.Denizli............................500fl
Eindhoven..........................2250
Erbaş..................................200
Den Haag'lılar....................1376
Memo..................................400
Toplam. 725

DANİMARKA (27)

Danimarka dostlar....22.500 Dkr.

Yeni yol'un 8. sayısında Avustralya'dan olarak çıkan mali özveri listesi şöyledir.

AVUSTRALYA

N.Sargın ve H.Kutlu
ve tüm politik tutuklular
dayanışma girişimi..........1000A$
Victoria Mildura......................800

Mali Özveri Kampanyası (28)

Deniz-Parti Örgütü.........180 DM
Gemici'lerden.......................1028
Solmaz Küçük........................100
KiliDostlar.............................136
Bihter.....................................20
Geosel....................................50
Daniş.....................................100

Futbolcu..................................50
Temelci...................................100
Da.Yıldız.................................270
Ab.6.......................................420
Mil.H.Kudret...........................320
İlhan Erdost............................100
Işık Parti Örgütü.....................100
Toplam...................................2974

MALİ ÖZVERİ (29)

Size Güveni yoruz............126DM
Çetin Karagöz.......................285
Krefelt'den bir üniversiteli..500
Kutlu ve Sargın'la
dayanışma.............................135
RE'den Dostlar......................1150

Devam edecek

Çalışma yasalarında değişiklik yine gündemde:

YASAKÇILIK SAVUNULABİLİR Mİ?

Kasım ONAR

Türk-İş'in 11 Mart günü ülke çapında gerçekleştirdiği yemek boykotu-nu ardınan Özal hükümeti, "çalışma yasalarında değişiklik yaparak, işçilerin sıkıntılarına çözüm bulunacağı" sözünü veriyor ve değişikliklerin Mayıs ayı sonunakadar gerçekleşeceğini ilan ediyordu.Ancak Mayıs ayı başında hükümetin meclise gönderdiği değişiklik tasarılarında, Türk-İş'in önerilerinin, işçilerin ve sendikaların beklentilerin dikkate alınması bir yana, bu konuda hazırlık yapan muhalefet partilerinin görüşlerinin bile hesaba katılmadığı görüldü.

Bu haliyle 2821 ve 2822 sayılı Sendikalar ve Toplu Sözleşme Grev-Lokvat Yasalarında, değişiklik öngören tasarılar, kamuoyunun tepkilerini üzerinde toplatı. Türk-İş, "bu değişikliklerle hür sendikacılığın önündeki engellerin kalkmış olmayacağını" belirtirken, SHP ve DYP adına yapılan açıklamalarda değişikliklerin eski yasalara "makyaj" yapmaktan öte geçmediği vurgulandı.

Yasa değişikliklerinde, linyit dışında maden işkolunda ve belediye hizmetleri işkolunda çalışan işçilere grev hakkı tanınıyor böylece 165 bin işçi daha grev yasağı kapsamı dışına çıkarılıyordu. Ancak petrol, banka-büro, askeri, haberleşme, enerji vb. işkollarındaki grev yasakları aynen kalırken, sendikalar üzerindeki "idari-mali denetim, siyasetle uğraşmama" gibi baskı unsuru hükümlere de dokunulmuyordu.

Sonunda hükümet, bu değişiklik tasarısını meclisin kapanmasına iki gün kala, azınlık oyuna dayalı çoğunluk oylarıyla meclisten geçirdi. Ama bununla ne işçilerin, sendikaların tepkilerini yumuşatabildi, nede Genevre'de yapılan Uluslararası Çalışma Örgütü İLO'nun, izleme komitesinin gündemine girmekten kurtulabildi.

Yasakçılık Savunulabilir mi?

Gelişmeler çalışma yasalarında yeniden değişikliğe gitmek gerektiğini daha açık ortaya koymuştur. Bunun kaçınılmaz olduğu kabul edildiğinde ise değişikliklerin hangi içerik ve temelde olacağı sorusu doğacaktır. Biz çalışma yasaları yeniden ele alınırken, demokrasiye aykırı ölçütlerin terkedilmesinin gerekli olduğunu söylüyoruz. Örneğin Çalışma Bakan İmren Aykut'un, "Biz 165 bin kişiye daha grev hakkı tanıdık, yetmez mi?." şeklindeki açıklaması soruna hala demokrasinin gereklerinden uzak yaklaşıldığı gösteriliyor. Oysa sorunun çözümü, demokrasinin olmazsa olmaz ilkeleri temelinde, geniş güçlerin katılımı ile mümkündür. Bunun için ise en başta "Biz yaptık oldu" mantığı ve "yasak koyma" fikri terkedilmelidir.

Yakın tarihte yaşadığımız "siyasi yasaklar" deneyiminden de iyi biliyoruz ki, yasakçılık yasak altına alınmak istenen güçlerin haklı tepkisini kaçınılmaz olarak doğuracaktır. Bunun en somut örneklerinden biri de, Türkiye işçi hareketinin tarihinde önmeli yer tutan "15-16 Haziran 1970 Büyük İşçi Direnişi"dir. Bu eylem, İşçi hak ve özgürlüklerini kısıtlanıp, yasak altına alınmasına ve DİSK'in kapatılmak istenmesine karşı yüzbinlerce işçinin katılımıyla gerçekleşmişti. Bu mücadele geleneği, çok daha geniş güçleri, kesimleri içine alarak bugün de sürmektedir.

Nitekim, maden ve hizmetler işkolunda grev yasakları kaldırılırken öteki işkollarındaki grev yasaklarının aynen kalkamsı, yasak kapsamına giren petrol işçilerinin direnişi ile karşılaşmıştır. Petrol işçilerii yaklaşık 1 aydır tepkilerini yurdun dört bir yanında çeşitli biçimlerde dile getiriyorlar. Bir çok rafineri ve dağıtım şebekesinde üretim düşmüş, işler yavaşlamıştır. İşçiler kimi kez toplu olarak "sinir bozukluğu" gerekçesiyle doktor muayenesine giderek, kimi kez çıplak ayakla yürüyerek, kimi kez yemek boykotuyla kendilerine yapılan haksızlığı protesto etmektedirler. Bu eylmein etkili olduğunu, sendikacıların yanısıra, işverenler de kabul etmektediler. Yasakçılığın sorunları çözemeyeceği petrol işçilerinin son eylemiyle bir kez daha gözler önüne serilmiştir.

Grev hakkı ya vardır ya yoktur. Bazı işkollarındaki işçiler için varolan grev hakkının, bazı işkollarındaki işçiler için olamayacağını savunan zihniyet, çağdaş demokrasiye aykırı bir zihniyettir. Dün aynı zihniyet, şimdi grev hakkını almış olan maden ve belediye işçilerinin grev yasagını da büyük bir rahatlıkla savunabiliyordu. Demokrasilerde çifte ölçütlere yer olmadığı içindir ki, şimdi maden ve belediye işçilerine grev hakkı tanımak, eğer demokrasiye geçilmekten sözediliyorsa, grev yasaklarına bütün işkollarından son verilmelidir.

Yasa değişiklikleri sorununa bakaren, sendikalaşma hakkının önündeki engelleri de kaldırmak zorunludur. Bütün çalışanların sendikalara üye olma, kendi meslek birliklerini kurup, geliştirme hakları, temek bir hak olarak "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi"nde yeralmaktadır. Oysa ülkemizde bu hak bazı işçilere ve emekçilere tanınırken, memurlara, öğretmenlere ve polislere ve emekçilere tanınırken, memurlara, öğretmenlere ve polislere tanınmamaktadır. Başta da söylediğimiz gibi, bir hak ya vardır, ya da yoktur. Banka emekçisi sendikalaşırken, vergi dairesi memuru veya öğretmenin bu haktan yoksun olmasını, eşitlik, adalet ve hukuk ilkelerine sığdırmak mümkün değildir. Sendikal yasakları günümüz dünyasında akıl ve mantık ölçüleriyle bağdaştırmak ta mümkün değildir.

Sendikaların Sorumluluğunu Artırıyor

Bugün gelinin noktada, çalılma yasalarında istenen değişikliğin yapılabilmesi için sendikalara büyük görev ve sorumluluk düşüyor. Sendikaların "bundan sonra neler yapılabilir?" sorusuna yanıt aramaları kaçınılmaz görünüyor.

Sendikalar eylemlerini sadece hükümete "öneri götürerek etkide bulunmaya çalışmakla " sınırlarsak, sonuçta emekçilerin çıkarlarına ters bir takım düzenlemelere de boyun eğmek zorunluluğunu peşinen kabul etmiş oluruz. Sendikalar elbette yasaların yeniden düzenlenmesi sırasında uzmanlık çalışmaları yapıp görüş ve önerilerini belirleyip, hükümete, mecliste grubu bulunan veya halkün oyuna dayanan partilere, mecliste başkanlığına sunmak zorundadırlar. Sendikalar aynı zamanda, hükümetle diyalog içinde olmalı, istek ve önerilerini açık bir dille ayrıntılarıyla ortaya koymalıdırlar.

Ancak bunlar hiçbir zaman tek başına yeterli olmayacaktır. Böyle bir faaliyeti sonuç alıcı kılabilmek için sendikalar, yasalarda amaçladıkları değişiklikleri, her düzeyde yapılacak toplantılarda işçilerle, sendika örgütleriyle birlikte saptamalıdırlar.

Bu koşullarda emekçiler kararlara sendikaları aracılığıyla katılacakları için, sendikaların tabana yönelik faaliyeti de önem kazanacaktır. İşçilere yönelik olarak bilgilendirme, eğitim, mücadeleyi yönlendirme çalışmaları, sendikları tabanın çıkarlarını temel alan daha sorumlu bir tutuma zorlayacaktır.

Esas olan, tabanın desteğini kazanmaktır ve tabanın desteğine dayalı mücadelenin, emekçilerin çıkarlarını dikkate alan bir politika izlemesi için hükümeti etkileyecek şekilde yürütülmesidir.

İşte bu açılardan bakıldığında, ülkemizde en büyük işçi örgütü Türk-İş yetkilileri tabandan oluşturulan yasa değişikliği önerilerini hükümete sunmak, hükümetle yapılan görüşmelerde nelerin konuluIduğunu anında tabana ve kamuoyuna açıklamak durumundaydılar. Bunun çeşitli biçimleri bulunabilirdi, bölge temsilcilik toplantısı daha küçük çaplı sendika toplantıları, kısa sürede örgütlenebilirdi. Ayrıca tabanın bir bütün olarak tutumu, yığınsal gösterilerle dile getirilebilirdi. Oysa İstanbul mitinginin Valilikçe iptali, 30 ilde yapılacak mitinglerin Türk-İŞ yönetimince iptali böyle bir olanağı daha baştan yoketti.

Bir başka olanak ise Türk-İş'in ve öteki sendikaların çeşitli kanallardan muhalefet partilerini daha aktif olmaya, daha somut tutum takınmaya zorlamalarıydı.Bu olanak da yeterince kullanılamadı ve bu parti temsilcilerinin bir kaç açıklama ile yetinmeleri son yasa değişikliklerinin emekçilerin çıkarlarına uygun yapılması sonucunu vermedi

.Şimdi önümüzde uzanan mücadele döneminde, çalışma yaşamının demokratikleşmesi çalışmaları yeni bir aşamaya girmiştir. Bu aşamada sendikalar ve işçiler, rollerini ne kadar artırabilirlerse, ülkenin demokratikleşmesine o ölçüde katkı yapmış olacaklar. ■

KUTLU SARGIN DAVASI DURUŞMA SALONUNA SIĞMADI

Baştarafı 1. sayfada

150 kişi girebilmişti. Avukatlar, gazeteciler ve yabancı heyetlerin büyük bir bölümü duruşma salonuna giremediler. Duruşmayı izlemek için yurdun değişik illerinden gelen izleyicilerinn hiçbiri salona alınmadı.

Duruşmayı izlemek için gelenlerin arasında, Yaşar Kemal, Zülfü Livaneli, Rahmi Saltuk, Sadun Aren, Muzaffer Erdost, Özcan Keskeç, M.Ali Aybar, Cenan Bıçakcı, Doğu Perinçek, Rasih Nuri İleri, Ferit İlsever ile SHP Milletvekilleri Rıza Yılmaz, Kamil Ateşoğulları, Veli Aksoy, Tevfik Koçak ve Ömer Çiftçi de bulunuyordu. İzleyiciler duruşma sürerken de mahkemeinin önünden ayrılmadılar. Avukatlar, gazeteciler, Avrupa'lı parlamenter ve hukukçular protestolarını sürdürdüler.

Haber alma hakkı, savunma hakkı, açıklık

Duruşma salonu çevresindeki kuşatmaya duruşma sırasındaki anti demokratik unsurlar eşlik ediyordu. Duruşmaya katılmak isteyen avukatların duruşma salonuna alınmaması, duruşmayı halka yansıtacak olan basının içeriye sokulmaması, iki komünist liderin görüşlerini dinlemek için gelen halkın komünist liderlerlerden uzak tutulması: tüm bunlar, komünistlerin yargılanmak istendiği bu davanın nasıl bir anti demokratik çerçeveye oturtulduğunun bir göstergesi oldu.

Ancak, önce basın sonra avukatlar durumu şiddetle protesto ettiler. İçeri alınmayan basın mensupları, bu anti demokratik tutumu protesto için DGM binasının önündeki cadde üzerinde fotoğraf makinalarını, kameralarını ve çantalarını bir süre bırakarak protesto gösterisi yaptılar. Burada bir konuşma yapan Çağdaş Gazeteciler Derneği Genel Başkanı Ahmet Abakay, "Bu duruşma gizli duruşma niteliğini almıştır. Halkın haberalma hakkı engellenmiştir, protesto ediyoruz, " dedi.

Duruşma salonunda avukatlar adına söz alan Halit Çelenk, çeşitli defalar avukatların duruşmanın büyük bir salonda yapılması başvurularını reddeden mahkeme heyetine, avukatların çoğunun mahkeme salonu dışında kaldığını bildirerek, bu durumda sağlıklı bir savunma yapmalarının olanaksız olduğunu, bu nedenle tüm avukatların duruşmayı terketme kararı aldıklarını bildirdi. Daha sonra, avukat Bahri Belen, mahkeme heyetine, Avrupa'dan gelen parlamenter ve hukukçuların imzaları bulunan bir dilekçe sundu. Dilekçede davanın Avrupa standartlarına uygun şekilde izlenebilmesi için yeterli koşulların yaratılması isteniyordu. Dışarda ise, avukatların, gazetecilerin, diğer ülkelerden gelen demokratların protestoları sürüyordu.

Öte yandan, duruşmada söz alan Nihat Sargın, duruşmada aleniyet unsurunun sağlanması için dışarıda bekleyenlerin duruşmayı izlemesi gerektiğini söylüyor, Haydar Kutlu da, "Bu davada düşüncelerimiz yargılanıyor. Düşüncelerimizin halkın en geniş yığınları tarafından dinlenmesini istiyoruz. 7 aydır bugünü bekliyoruz." diyordu.Daha sonra mahkeme salonuna girebilenler, Sargın ve Kutlu'ya destek ve sevgilerini ilettiler. Ünlü Yunanlı besteci ve Türkiye halkının büyük dostu Teodorakis, Kutlu ve Sargın'ı kucaklayarak "demokrasi mücadelelerinin yanında olduğunu" söyledi.

Savcı tarafından "çağın davası" olarak tanımlanan davanın bu ilk duruşması, çağdışı karanlık altında sürdü ve avukatların bulunmadığı duruşma salonunda Savcı Yardımcısı Ülkü Çoşkun iddianameyi özetliyerek okudu. Sargın için, 276 yıl 6 aydan 504 yıl 6 aya, Kutlu için 271 yıl 6 aydan 497 yıl 6 aya, diğer sanıklar için 15 yıla kadar hapis isteniyordu. Yüzlerce yılı bulan ceza istemleri Avrupalı parlamenter ve hukukçular tarafından şaşkınlıkla karşılanırken daha önce 3 gün süreceği bildirilen duruşma 17 Haziran'a bırakılıyordu. Mahkeme heyeti, duruşmaya gösterilen Türkiye ve uluslararası düzeydeki ilgi, destek ve dayanışma karşısında böylesi bir önlem almayı uygun görmüştü.

Dayanışma-dayanışma-dayanışma

Aynı günün akşamı 1500'e yakın kişi Ankara'da bir bahçede bir araya geldi. Ulusal ve uluslararası dayanışmanın en güzel bir örneğini oluşturan gecede Türkiyeli demokratlar ve Türkiye halkının Avrupalı dostları birarada oldular. Burada bir konuşma yapan Teodorakis, "40 yıl önce Yunanistan'da faşizm vardı. Ünlü Türk ozanı Nazım Hikmet o zaman, 'Kalbim her gün Yunanistan'da kurşuna diziliyor' diyordu. Bugün de bizim yüreğimiz Kutlu ve Sargın için sıkışıyor" dedi. Gecede söz alan yabancı konuklar, "Varlığımızdan rahatsız oldular, ama 17 Haziran duruşmasına daha kalabalık geleceğiz"dediler.

Sargın ve Kutlu'nun yargılandığı duruşmayı izlemek üzere çeşitli Avrupa ülkelerinden gelen hukukçular da bir deklarasyon yayınladılar. Fransa, İngiltere, Kanada, F.Almanya, D.Almanya, Hollanda, Belçika, İsviçre, İsveç, Danimar ve Yunanistan'dan 21 hukukçunun imzaladığı deklarasyonda, Türk Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerinin kaldırılması, işkenceye son verilmesi ve idam cezalarının kaldırılması istendi. Uluslararası hukukçular, deklarasyonlarında Kutlu ve Sargın ile birlikte TCK'nın 141 ve 142. maddeleriyle yargılanan tüm tutukluların serbest bırakılmasını istediler. İngiliz hukukçu John Bowden da, "sonuçları itibariyle ciddi olmasaydı, böyle bir davaya gülünüp geçilirdi" diyerek, davanın yürütülüş biçimini sanıklara, avukatlarına ve halka karşı saygısızlık olduğunu belirtti. Söz alan diğer hukukçular, davanın ertelenmesinin duruşmaları izlemek üzere yurtdışından gözlemci gelmesini engelleyemeyeceğini belirttiler ve 17 Haziran günü Ankara'da olacaklarını söylediler.

İlgi çeken diğer bir dayanışma örneği ise, duruşmayı izlemek için gelen değişik politik görüşlerdeki 5 Yunanistan'lı parlamenterin basın toplantısıydı. Parlamenterler yayınladıkları bildiride, TBKP'ye yasal çalışma hakkının verilmemesini protesto ediyor ve Kutlu ile Sargın'ın tutuklanmasını çağımız için bir leke olduğunu belirtiyorlardı. Sözkonusu bildiride iki ülke halkları arasındaki dostluğa büyük değer biçiliyor ve girişimlerinin Türkiye halkıyla dayanışma hareketi olduğu vurgulanıyordu.

Öte yandan, çağ dışı davanın bu ilk duruşması telefon, teleks ve telefaxlarla anında dünyanın dört bir yanına yayılıyor; Moskova Radyosu'ndan BBC'ye, İsveç Televizyonu'ndan "Frankfurter Rundschau" gazetesine kadar uluslararası iletişim araçları duruşmayı dünya kamuoyuna duyuruyorlardı. Komünist ve işçi partilerinin mesajları, insan hakları savunucularının eylemleri, değişik politik görüşlerdeki partilerin sendikaların girişimleri tek bir mesaj iletiyordu: "Kutlu ve Sargın yalnız değilsiniz".

* * *

Komünistlerin iki lideri savundukları davanın haklılığından aldıkları güçle başları dik olarak mahkemeye çıktılar. Onları politik görüşleri nedeniyle çağ dışı bir zihniyetle yargılamak isteyenler ise, onların politik görüşlerine katılmayanlar da içinde Kutlu ve Sargın'a Türkiye ve dünyadan gelen güçlü dayanışma karşısında duruşmayı ertelemek dışında bir çıkış yolu bulamadılar. Sargın ve Kutlu'ya verilen destek ve dayanışma, Türkiye halkına, onun demokrasi istemine verilen destek ve dayanışma anlamına geliyordu. İlk duruşmada da ortaya çıktı ki, kaybedecek olan Türkiye halkına demokrasiyi layık görmeyenler, demokrasiyi içlerine sindiremeyenler olacak; sonuçta, Türkiye'de de demokrasi kazanacaktır.

"Nükleer silahsızlanma çağı

Baştarafı 1. sayfada

tadır. Partilerimiz bu süreci yürekten destekleyecektir.

Moskova zirvesinde, nükleer silahsızlanma sürecinin daha da derinleşmesinin, ilk elde stratejik füzelerde yüzde 50'lik bir indirim sağlanmasının , ayrıca nükleer denemelerin sınırlanmasının ve kimyasal silahsızlanmanın yararına olacaktır.

Reagan ve Gorbaçov arasındaki dördüncü zirve toplantısı nükleer silahlardan kurtulmanın gerçekçi bir hedef olduğunu kanıtladı. Şimdi dünyadaki bütün barış güçleriyle birlikte partilerimiz bu hedef için mücadeleyi daha da yükseltecektir.

Nükleer silahsızlanma ve daha az menzilli füzelerin kaldırılması konusunun alınması olasılığı sözkonusudur. Moskova zirvesinin nükleer silahsızlanma konusundaki olumlu sonuçları dikkate alındığında, şimdi, Türkiye'nin topraklarındaki kısa menzilli nükleer roketlerin modernleştirilmesi konusunda ABD ve NATO'dan gelebilecek istekleri geri çevirmesi, yeni yükümlülükleri üstlenmemesi çok daha zorunlu olmaktadır. Bu, nükleer silahsızlanma yolundaki çalışmaları kolaylaştıracaktır. Balkanların ve Doğu Akdeniz'in nükleer silahsız bölge ilan edilmesi yönünde Türkiye'nin aktif bir politika

Çağ Dışı Zihniyet Açığa Çıkmıştır

Baştarafı 1. sayfada

nistleri yargılama amacıyla çağdışı gerekçelerle açılmış olan davanın ilk duruşmasında da bu güçler karşı karşıya geldiler.

İki komünist lider, savundukları davanın haklılığı ile başları dik, görüşlerini, faaliyetlerini sonuna kdar savunmaya, iddianamede ifadesini bulan demokrasi düşmanlığını yargılamaya hazır olarak duruşmaya geldiler. Türkiye'nin demokratikleşmesinden yana olan ve salona alınmadıkları için dışarıda toplanarak alkışlarıyla iki komünist lidere desteklerini belirten bin'e yakın yurttaşın protestosu demokrasi düşmanlarına önemli bir uyarı oldu. Haklı davayı savunmaya gelen 500'e yakın avukatın, ülke kamuoyunun önde gelen isimlerinin, değişik politik görüşlerden Avrupalı parlamenter ve hukukçunun ve basının davaya gösterdiği ilgi ise, Sargın-Kutlu davasıyla gittikçe genişleyen dayanışmanın bir ifadesiydi.

Gizliliğin , karanlığın, hukuk dışılığın, terör ve şiddetin savunucuları ise, duruşma salonunun çevresini çelik yelekli keskin nişancılarla, kurşun geçirmez kalkanlı polislerle kuşatarak, duruşma salonuna avukatları, basını, yurttaşları ve yabancı parlamenter ve hukukçuları sokmayarak demokrasi düşmanlığını sürdürdüler. Açık ki, onlar, komünistleri ve onların demokrasi ve özgürlük fikirlerini halktan uzak tutmayı amaçlamışlardı. Bu nedenle, 12 Eylül yönetmince kapatılan CHP binasına yerleşen DGM'de parlamenter demokrasiyi savunan komünistlerin iki liderini yargılama gibi trajik bir durumla başlayan duruşma, avukatlar salona alınmayarak savunma hakkını engelleme, basını engelleyerek halkın haberalma özgürlüğünü zedeleme biçiminde tam bir gizliliğe dönüştürülmek istendi.

Gizliliğin savunucuları bunda başarılı olamadılar. Haklarında yüzyıllara varan ceza istemiyle yargılanan iki liderin bu duruşması, ülkede ve dünyada başlıca gelişme olarak gündeme girdi. İnsan hakları sorununun yalnızca ülkelerin bir iç sorunu olmaktan çıktığı günümüz dünyasında, doğal olarak diğer ülkelerin kamuoyunca da izlenen çağdışı dava, ilk duruşmadaki uygulamalarla da uluslararası kamuoyunda geniş bir yankı uyandırdır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Helsinki Sonuç Belgesi'ni imzalamış ülkelerin kamuoyunda, Sargın-Kutlu davasının ardındaki çağdışı zihniyet şaşkınlıkla karşılanmakta, bu davada simgeleşen "Türkiye'de demokrasi ve insan hakları olacak mı olmayacak mı" tartışması yakın dan izlenmektedir.

Sargın-Kutlu davasının ardındaki çağ dışı zihniyet açığa çıkmıştır. İlk duruşma, komünistlerin yurtseverliğinin, demokratizminin güçlülüğünü ve haklılığını, davaya temel olan çağdışı, akıl dışı zihniyetin, demokrasiye tahammülsüzlüğün ise yargılanmaya mahkum olduğunu göstermiştir. Daha ilk duruşmada kazanan komünistlerin demokrasi ve özgürlük fikirleridir.

Komünistleri yargılamak istemenin demokrasiyi yargılamak demek olduğu şimdi daha açık ortaya çıkmıştır. Komünistlerin yeri cezaevleri, duruşma salonları değildir. Komünist partisi yasaklar altında tutulamaz. Komünist partisinin yeri , demokrasinin ayrılmaz bir parçası olarak politik sistemde özgür faaliyet alanıdır.

Komünistlerin görüşlerine katılsın katılmasın, ülkenin demokrasiye ihtiyacı olduğuna inananların sayısı gittikçe artmaktadır. İlk duruşmanın diğer bir sonucu da bu olmuştur. Şimdi, ülkemizin bu çağdışı durumdan , bu ayıptan kurtarılması, Sargın -Kutlu savasına son verilmesi istemi daha da güçlenmiştir.

izlemesi aynı şekilde olumlu sonuç getirecektir.

Gorbaçov ile Reagan arasındaki görüşmelerde Ortadoğu sorununa barışçı bir çözüm bulunması konusu da ele alındı. Böylesi bir çözüm için koşullar bugün daha elverişlidir. O nedenle Türkiye'de bölgede gerginlik potansiyellerini artırıcı bir politika dan özenle geri durmalıdır. Ne var ki, ABD ile imzalanmış bulunan Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması Türkiye'deki Ortadoğu bölgesine yönelik Amerikan askersel varlık ve olanaklarını artırmaktadır. Oysa, Ortadoğu sorununa yalnızca barışçı yollardan bir çözüm bulunabilir.

ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki ilişkilerin normalleşip gelişmesi, nükleer silahsızlanma yolunda ilk adımların atılmakta olması, bütün dünyada temiz bir hava yaratmaktadır. Şimdi herkes bunun kalıcılaşmasına katkıda bulunmaktadır. Onun için, Türkiye tarafa olduğu bütün dış sorunlarda, askeri güç kullanımını kesinlikle dışlayan ve ilgili bütün tarafların meşru çıkarlarını dikkate alan, diyaloğa dayalı çözümleri savunmalı, Birleşmiş Milletler Örgütünün rolünün artmasını desteklemelidir.

Şimdi başlayan nükleer silahsızlanma sürecinin derinleşmesi için herkese, bütün parti ve kuruluşlara, barış yanlısı bütün çevrelere büyük görevler düştüğünün bilincinde olan partilerimiz, öteki barış güçleriyle birlikte Türkiye'nin dünya barışına katkıda bulunması için her çabayı gösterecektir.

6 Haziran l988

TİP ve TKP merkez komiteleri

Genel sekreterlerimizin başlayan duruşmaları halkımızın çağdaş bir demokrasiye olan özlenimi dile getiriyor.

8Haziran'da başlayan Genel Sekreterlerimizin duruşmasıyla ilgili TİP ve TKPMerkez Komiteleri adına Mehmet Karaca ve Osman Sakalsız ortak bir açıklama yaptı.

Karaca ve Sakalsız tarafından yapılan ortak açıklamada, "Kutlu ve Sargın'ın başlayan duruşmaları halkımızın çağdaş bir demokrasiye olan özlemini dile getiriyor" denildi.

"Genel Sekreterlerimiz Kutlu ve Sargın, Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin çalışmalarını yasal olarak başlatmak amacıyla, kendi özgür iradeleri ile ülkeye döndüler. Onlar siyasi poliste 19 gün boyunca süren işkence ile karşılandılar. DGM Savcısı Nusret Demiralın nitelemesi ile "Çağın davası" olarak, yüzlerce yıllık mahkumiyet cezası istemiyle dün Ankara'da Devlet GüvenlikMahkemesi'nin karşısına çıkarıldılar.

Bu davada yargılanmak istenen sadece Sargın ve Kutlu değildir. Onların yanında sanık sandalyesine oturtulan diğer arkadaşlar da değildir. Bu davada yargılanmak istenen demokrasidir. Demokrasiye özlem duyan tüm demokratlardır, ilericilerdir, yurtseverlerdir.

Bu dava, savcının hazırladığı iddianamedeki ilkel, çağdışı düşüncelerin savunucularıyla, ülkemizin çağdaş, demokratik bir yapıya kavuşmasını, toplumun yaşamından baskının, ezginin, şiddetin silinmesini istiyenlerin karşı karşıya olduğu bir davadır. Duruşmanın ilk gününde aydınlarımızın, sanatçıların, avukatların, bilim adamlarının ve politikacıların, işçilerin, öğrencilerin, demokrasi isteyen halkımızın bütünü, yargılananlarla aynı görüşleri paylaşmamalarına ragmen, gösterdikleri büyük ilgi, destek ve dayanışma bunun içindir.

Ülke dışında, bütün dünyada davaya duyulan ilgi, demokrasiden yana herkesin gösterdiği sıcak dayanışmanın nedeni budur Bu dava sonuçta dünyanın gözü önünde de Türkiye'nin çağdaş bir demokrasiye doğru bir adım atıp atmayacağının da göstergesi olacaktır.

Böyle bir davayı halkımız, bilmek duymak ve izlemek isteyecektir. Savcının iddiaları karşısında komünist liderlerin görüşlerini de öğrenmek isteyecektir. Böyle bir davayı uluslararası kamuoyu yakından izlemek isteyecektir. Bu dava herkese açık olmalıdır. Mahkeme heyeti, geniş bir salon bulma yetki ve olanaklarına sahip olmasına rağmen, küçük bir salonda duruşmayı sürdürmekte ısrar ederek, duruşmayı kendiliğinden kapalı hale getirmiştir. Hem ülkemizin değişik bölgelerinden gelen kişiler, hem de uluslararası heyetler, büyük ölçüde dünkü duruşmayı izleyememişlerdir. Avukatlar, savunma görevini yapamayacak bir durumda bırakılmışlardır. Mahkeme heyeti bu tutumuyla, daha ilk duruşmada, davanın aleniyeti ilkesini ve savunma hakkını ciddi bir biçimde zedelemiştir. Bunda sonraki duruşmalar geniş bir salonda yapılmalı ve dava izlemek isteyen herkese açık olmalıdır.

Biz ülkemizde ve bu davada da demokrasinin kazanacağına inanıyoruz. Çünkü halkımıza, demokrasi güçlerine güveniyoruz. Çağdaş düşüncenin, demokrasi fikirlerinin gücüne inanıyoruz. Demokrasi mücadelemiz sürecektir."

Herausgeber: Infomedia Satz und Verlag GmbH, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1. İsteme Adresi: Infomedia Satz und Verlag GmbH, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1. Ödeme: Infomedia Satz und Verlag GmbH, Sparkasse Duisburg, BLZ: 350 500 00, Konto Nr.: 219-006673, Fiyatı: 1,- DM Yıllık Abone: 48,- DM. yeni yol: Yazışma adresi: M.Güler, Postfach 130 210, 4150 Krefeld, Federal Almanya

YENİ YOL Neues Deutschland Basın Şenliği'ndeydi

Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi yayın organı "NEUES DEUTSCHLAND"ın 29. Basın Şenliği 4-6 Haziran tarihleri arasında Friedrichshalin'da yapıldı.

Yaklaşık 500.000 kişinin katıldığı basın şenliği adeta Berlin halk festivaline dönüştü. Demokratik Alman Cumhuriyeti başkenti Berlin'de 20-22 Haziran tarihleri arasında yapılacak "Nükleer Silahlardan Arındırılmış Bölgeler Uluslararası Toplantısı" öncesi yapılan basın şenliği bir yönüylede toplantının hazırlık platformu oldu. Tüm nükleer silahrın ortadan kaldırılması ve barış içinde, anti-emperyalist dayanışma için yüzbinlerin bir araya geldiği basın şenliği bu yönüyle enternasyonalist bir platform halini aldı.

Şenliğe, Demokratik Almanya ve diğer ülkelerden 6000'in üzerinde sanatçı ve sporcu katıldı. Şenlik boyunca değişik gösteriler, oyunlar sunuldu.

"Neues Deutschland" gazetesinin şefredaktörü Herbert Naumann yaptığı açılış konuşmasında şenliğin, uluslararası dayanışmanın merkezi haline gediğini vugulayarak, herkesi "Sharpeville Altılı'sı ile Dayanışmaya "çağırdı. Şenliğe Afrika Ulusal Kongresi, Filistin Kurtuluş Örgütü, SWAPO, Nikaragua, Şili, Çin Komünist Partisi, Küba ve daha bir dizi ülkeden temsilciler katıldılar.

Basın Şenliği'ne Avrupa'dan 23 Komünist ve İşçi Partisi yayın organı temsilcisi de katıldı.

Komünist Partileri gazetelerinden redaksiyon üyeleri ve redaksiyon şefleri ikili temasların yanısıra, ortak toplantılarda da bir araya geldiler. "Yeni Yol" şenlikte bir redaksiyon kurulu üyesi tarafından temsil edildi.

"16 yıl cezaevinde yatmış bir yoldaşınız olarak dayanışmamı iletiniz"

Yeni Yol"kardeş partilerin yayın organlarının temsilcileri ile görüştü, TİP-TKP birlik sürecinin deneyleri, Türkiye'de komünist partisinin yasallığı sorunu, Sargın ve Kutlu yoldaşların davası ile ilgili gelişmeler hakkında bilgi verdi. Görüşmelerde, kardeş parti yayın organlarının temsilcileri, ülkelerinde yürütülmekte olan Kutlu-Sargın davasıyla dayanışma etkinlikleri ile ilgili açıklamalarda bulundular. Yayın organlarının temsilcilerinin bir bölümü Yeni Yol'a kısa mesajlarını ilettiler. Aşağıda b u mesajları veriyoruz.

Boris Avertçenko-PRAVDA: Türkiye'deki gelişmeleri halkımıza düzenlik aktarıyoruz. Her düzeyde Sovyet komünistleri Türkiyeli komünistlerle sıcak dayanışma içinde bulundular. Bu bundan sonra da böyle olacaktır. Pravda redaksoyununda da ateşli bir dayanışmacınız bulunduğunu unutmayınız.

Laurent Ballauhey-L'HUMANITE': Gazetemiz radaksiyonu Türkiye'deki gelişmeleri yakından izliyor, Kutlu-Sargın davası ile ilgili gelişmeleri de Fransız kamuyonuna ayrıntılarıyla iletiyoruz. Kutlu ve Sargın nezdinde Türkiye'de insan halarını savunan Fransız komünistleri, bu konuyu Fransız Parlamentosunda ve Avrupa parlamentosunda gündeme getirdiler ve takipçisi durumundalar. L'Humanite' ve Fransız-komünistleri bundan böyle de Kutlu ve Sargın'ın özgürlüğü için ellerinden geleni yapacaklardır.

Lorenzo Maugeri-L'UNİTA: Kutlu-Sargın davasına temel olan iddianamedeki komünistleri tehlike sayan anlayışı anlamak zor. Bu çağdışı bir anlayıştır. Hiç bir Avrupa ülkesinde komünistler tehlike sayılmıyor. Ancak, Mussolini türü kanlı diktatörlüklerde bu iddia savunulabilir. Onların da sonu biliniyor. İtalyan ulusunun bir parçası olarak komünistler İtalya'nın politik yaşamında saygın bir yere sahiptir. Türkiye'de de komünistler özgür olmalıdır.

Antonio Dias Lorenzo-AVANTİ: Kutlu ve Sargın yoldaşların ülkenize dönüşünden sonraki gelişmeleri Politik Büro'muzda kapsamlı biçimde ele aldık. Politik Büro'muz bu cesur girişime büyük değer biçiyor. Partimiz, yoldaşların tutuklanmaları üzerine hükümet ve Türk Büyükelçiliği düzeyinde protestolarda bulundu, kampanyalar düzenledi. Avanti, konuyla ilgili olarak Portekizhalkını sürekli bilgilendiriyor. Partilerinizin birliğinden büyük mennunluk duyduk. 40 yıl diktatörlük tanımış bir komünit olarak Türkiye komünistlerine ateşli dayanışma dileklerimi iletmenizi isterim.

Giorgos Moraitis-RİZOSPASTİS: Türkiyeli komünistler başta olmak üzere tüm halkın diktatörlük altında yaşaması bizi yakında ilgilendiriyor. Ülkenizdeki durumu bir süre önce biz de ülkemizde yaşadık. Bu aşamada Kutlu ve Sargın yoldaşlar başta olmak üzere Türkiyeli komünistlerin demokrasi mücadelesini saygıyla karşılıyoruz. Kutlu ve Sargın yoldaşların ülkeye dönüşleriyle attıkları adımı yiğitçe bir girişim olarak görüyor, onlara uygulanan işkenceyi şiddetle protesto ediyoruz. Biz Yunan komünistleri askeri mahkemlerde zafere ulaştık. Türkiyeli komünistlerinde bunu başaracağına inancımız tamdır. İdamla yargılanan ve 16 yıl cezaevinde yatmış bir yoldaşınız olarak, tüm Türkiyeli komünistlere Merkez Komite'miz ve Rizospastis adına sıcak dayanışmalarımı iletirim.

Yuri Milares-NUEVO RUMBO: Gazetemizin Madrid'deki basın şenliğinde Kutlu-Sargın ile dayanışma çağrısını birçok kardeş parti yayın organı temsilcisi imzaladı. Genel sekreterimiz şenlikte Kutlu ve Sargın'la dayanışma çağrısında bulundu. Gazetemizin de girişimiyle Kutlu ve sargın'la dayanışma kampanyası sürüyor, Türkiye'ye dayanışma telgrafları gönderiliyor. Türkiye'de de komünistlerin özgür çalışma hakkı kazanacağına inanıyoruz.

Teresa Martin-MUNDO OBRERO: Partilerinizin birliği bizi sevindiriyor. İspanya'da da komünistlerin birliği sorunu önemli bir uğraş alanımız. Bu aşmada sendikal hareket içinde işbirliğimiz gittikçe güçleniyor. Öte yandan, Kutlu ve Sagın ile dayanışma bizim yığınsal toplantılarımızın baş konularından biridir.

Kipros Kourtellaris-HARAVGİ: Kıbrıs ilericilerinin, Kıbrıs halkının çoğunluğu Türkiye halkı ile diktatörlüğü çok iyi ayırıyor. Partimiz ve gazetemiz yardımıyla Türkiye'deki gelişmelerle ilgili gerçek bilgileri halkımızua aktarıyoruz. Halkımız ve partimiz TKP ve TİP'li yoldaşlarla tam bir dayanışma içindedir. Savaşımınızla ve dünya kamuoyunun desteğiyle mücadeleniz başarıya ulaşacaktır.

NAZIM'A YURTTAŞLIK HAKKI

"Yurttaşlığı geri verilsin, hemen şimdi." 3 Haziran da Nazım Hikmet'in 25. ölüm yıldönümü nedeniyle Bilar A.Ş.'nin düzenlediği "hasret Gecesi"ne gönderdiği mesajda böyle diyor, İngiliz şair Adrian Mitchell

3 Haziran'da, ölümünün 25. yıldö nümünde Nazım Hikmet ülkemizde ve yurtdışında anıldı.

88'in başında, Nazım'ın 86. doğum yıldönümünde, kızkardeşi Samiye Yaltırım ve yakınlarının girişimiyle "Nazım'a Yurttaşlık Hakkı" gündeme getirimişti.

3 Haziran 1988'de ölümünün 25. yıldönümünde ise Başbakanlığ bir dilekçe verildi. Dilekçe'de "....Nazım Hikmet dünyada Türk ulusunun bir simgesi olmuştur. Dünya O'nu Türk ozanı olark tanıyor.. Kensidde şiirlerinde Türkiye'ye olan hasretini ve bağlılığını öteden beri dile getirmiştir. Bugün geldiğimizi söylediğimiz çağdaş, demokratik düşünce düzeyinde Nazım Hikmet'in Türk vatandaşı sayılması, dadece müvekkilimiz Samiye Yaltırım için değil, tüm halkımız içinde acı verici bir durumdur. Bu gerçekler ve hukuksal durum göz önüne alınarak yeni bir kararname ile haksız olan türk vatandaşlığından çıkarılma kararının kaldırılıp Nazım Hikmet'e Türk vatandaşlığının verilmesini hükümetten talep ediyoruz." deniyor.

Başbakanlığa dilekçenin verildiği günün akşamında da sanatçıların şiirlerini, şiirlerinden derlenen şarkıları okuduğu "Hasret Gecesi"nde komünist ozan Nazım Hikmet barış ve demokrasi güçlerince anıldı.

Onyıllarca yasaklanan, kitapları dahi hapsedilen yurtsever Nazım için demokrasi güçleri dün olduğu gibi bugünde söylüyorlar: "Nazım büyük bir yurtseverdir. Yurttaşlık hakkı geri verilsin."

Türkiye demokrasi güçleri, Nazım'ı en büyük Türk ozanı olarak bilen, kabul eden dünya barış güçleri şimdi hükümetin yanıtını bekliyor. Azizi Nesin'in dediği gibi, "Bakalım bu hakkı verme onurunu hangi hükümet kazanacak?".